

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו

דוחות כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר 2017

תוכן עניינים

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי.....	3
דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ.....	4
דוח רווח והפסד מאוחד.....	5
דוח על הרווח הכולל מאוחד.....	6
מאזן מאוחד.....	7
דוח על השינויים בהון העצמי מאוחד.....	8
דוח על תזרימי המזומנים מאוחד.....	9
ביאורים לדוחות הכספיים.....	11

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ – בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ וחברת הבת (להלן ביחד: "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן: "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- (PCAOB) Public Company Accounting Oversight Board בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיומה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבונו נחושים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק יהב תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו) (2) מספקים מידה סבירה של בטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשות רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק ו- (3) מספקים מידה סבירה של בטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות חצאה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2017 ו- 2016 ואת הדוחות המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017, והדוח שלנו, מיום 25 בפברואר 2018, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים מאוחדים.

זיו האפט

רואי חשבון

תל אביב, 25 בפברואר 2018

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המצורפים של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2017 ו- 2016 ואת הדוחות המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק והחברה המאוחדת שלו לימים 31 בדצמבר 2017 ו- 2016 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק והחברה המאוחדת שלו לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה- COSO (Committee Of Sponsoring Organizations Commission of the Treadway) והדוח שלנו מיום 25 בפברואר 2018 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

זיו האפט

רואי חשבון

תל אביב, 25 בפברואר 2018

(במיליוני שקלים חדשים)

דוח רווח והפסד מאוחד

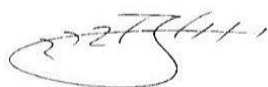
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	ביאור
476.9	541.0	649.0	2 הכנסות ריבית
46.2	48.5	64.0	2 הוצאות ריבית
430.7	492.5	585.0	הכנסות ריבית, נטו
10.5	17.4	28.5	23,11 הוצאות בגין הפסדי אשראי
420.2	475.1	556.5	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית			
67.9	(0.1)	0.7	3 הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
135.1	135.0	136.4	4 עמלות
1.9	2.4	1.7	הכנסות אחרות
204.9	137.3	138.8	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות			
212.2	232.2	259.1	5 משכורות והוצאות נלוות
84.7	90.7	122.8	אחזקה ופחת בניינים וציוד
135.8	152.7	177.3	6 הוצאות אחרות
432.7	475.6	559.2	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
192.4	136.8	136.1	רווח לפני מסים
72.0	53.4	48.5	7 הפרשה למסים על הרווח
120.4	83.4	87.6	רווח נקי
רווח למניה רגילה ⁽¹⁾			
בשקלים חדשים			
4.94	3.42	3.59	רווח נקי למניה

(1) מספר המניות לצורך החישוב הנ"ל הוא 24,389,946 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ע.ג. כל אחת.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לימור פרידמן
חשבונית ראשית

שאול גלברד
מנהל כללי

דוד בן דוד
יו"ר הדירקטוריון

25 בפברואר 2018
י' באדר תשע"ח

(במיליוני שקלים חדשים)

דוח על הרווח הכולל מאוחד

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	ביאור
120.4	83.4	87.6	רווח נקי
			התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
1.3	0.5	(1.5)	8
0.3	-	(34.8)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים ⁽¹⁾
1.6	0.5	(36.3)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
(0.6)	(0.7)	12.4	8 השפעת המס המתייחס
1.0	(0.2)	(23.9)	רווח (הפסד) כולל אחר
121.4	83.2	63.7	רווח כולל

(1) בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף השנה של תוכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

(במיליוני שקלים חדשים)

מאזן מאוחד

31/12/2016	31/12/2017	ביאור
נכסים		
14,498.1	14,002.1	9 מזומנים ופיקדונות בבנקים
29.1	806.3	10 ניירות ערך ⁽¹⁾
8,988.1	9,634.4	11,23 אשראי לציבור
57.5	65.0	11,23 הפרשה להפסדי אשראי
8,930.6	9,569.4	אשראי לציבור, נטו
290.7	275.8	13 בניינים וציוד
105.4	128.4	14 נכסים אחרים
23,853.9	24,782.0	סך כל הנכסים
התחייבויות והון		
20,273.0	20,908.4	15 פיקדונות הציבור
32.5	60.6	פיקדונות מבנקים
19.7	25.9	פיקדונות הממשלה
792.8	941.0	16 כתבי התחייבות נדחים
1,519.1	1,565.6	17 התחייבויות אחרות ⁽²⁾
22,637.1	23,501.5	סך כל ההתחייבויות
1,216.8	1,280.5	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
23,853.9	24,782.0	סך כל ההתחייבויות וההון

(1) מזה: ניירות ערך בשווי הוגן בסך 693.7 מיליוני ש"ח ו- 29.1 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017 וליום 31 בדצמבר 2016, בהתאמה.

(2) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך 0.9 מיליוני ש"ח ו- 0.7 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017 וליום 31 בדצמבר 2016, בהתאמה.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

(במיליוני שקלים חדשים)

דוח על השינויים בהון העצמי מאוחד

סך כל ההון העצמי	עודפים	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	קרן הון מהטבות שהתקבלו מבעלי שליטה	הון מניות	
1,012.2	1,005.3	(11.3)	4.6	13.6	יתרה ליום 1 בינואר 2015
120.4	120.4	-	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
1.0	-	1.0	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
1,133.6	1,125.7	(10.3)	4.6	13.6	יתרה ליום 1 בינואר 2016
83.4	83.4	-	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
(0.2)	-	(0.2)	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
1,216.8	1,209.1	(10.5)	4.6	13.6	יתרה ליום 1 בינואר 2017
87.6	87.6	-	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
(23.9)	-	(23.9)	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
1,280.5	1,296.7	(34.4)	4.6	13.6	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

(במיליוני שקלים חדשים)

דוח על תזרימי המזומנים מאוחד

לשנה שנסתיימה ליום 31 בדצמבר		
2015	2016	2017
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת		
120.4	83.4	87.6
רווח נקי לשנה		
התאמות:		
25.7	26.3	55.3
פחת על בניינים וציוד		
10.5	17.4	28.5
הוצאות בגין הפסדי אשראי		
(68.0)	-	-
(רווח) ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה ומוחזקות לפדיון		
-	(0.1)	0.3
הפסד (רווח) ממימוש בניינים וציוד		
(1.1)	(1.8)	(6.8)
מסים נדחים - נטו		
0.4	0.8	(2.5)
פיצויי פרישה - גידול (קיסון) בעודף העתודה על היעודה		
18.6	24.8	28.2
שערוך כתבי התחייבות נדחים		
0.8	1.1	2.6
קרן הון בגין הטבות לעובדים		
15.8	2.3	17.9
הפרשי צבירה שנכללו בפעילות השקעה ומימון		
שינוי נטו בנכסים שוטפים:		
(333.8)	(1,627.9)	(862.2)
פיקדונות בבנקים		
(655.3)	(1,003.5)	(667.5)
אשראי לציבור		
(1.0)	39.1	5.2
נכסים אחרים		
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:		
1,622.0	857.9	635.4
פיקדונות מהציבור		
(17.0)	(41.6)	28.1
פיקדונות מבנקים		
10.6	-	6.2
פיקדונות מהממשלה		
79.4	50.9	6.2
התחייבויות אחרות		
707.6	(1,654.3)	(725.1)
מזומנים נטו לפעילות שוטפת		
828.0	(1,570.9)	(637.5)
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה		
-	-	(111.4)
רכישת איגרות חוב מוחזקות לפדיון		
(179.1)	-	(685.2)
רכישת איגרות חוב זמינות למכירה		
133.1	-	-
תמורה ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה		
347.9	-	-
תמורה מפדיון איגרות חוב זמינות למכירה		
1,916.9	-	-
תמורה ממכירת איגרות חוב מוחזקות לפדיון		
(75.1)	(71.7)	(44.5)
רכישת בניינים וציוד		
-	0.1	-
תמורה ממימוש בניינים וציוד		
2,143.7	(71.6)	(841.1)
מזומנים נטו לפעילות השקעה		
תזרימי מזומנים מפעילות מימון		
-	218.0	120.0
הנפקת כתבי התחייבות נדחים		
-	218.0	120.0
מזומנים נטו מפעילות מימון		
גידול (קיסון) במזומנים		
2,971.7	(1,424.5)	(1,358.6)
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה		
3,495.4	6,467.1	5,042.6
6,467.1	5,042.6	3,684.0
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה		

(במיליוני שקלים חדשים)

דוח על תזרימי המזומנים מאוחד (המשך)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
פעולות בנכסים שלא במזומן			
2.4	8.4	(3.8)	בגין רכישת רכוש קבוע
ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו			
525.0	436.3	497.3	ריבית שהתקבלה
130.1	69.0	70.1	ריבית ששולמה
79.3	22.8	47.3	מסים על הכנסה ששולמו

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

תוכן עניינים

13.....	ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית.....
29.....	ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית.....
30.....	ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית.....
30.....	ביאור 4 - עמלות.....
31.....	ביאור 5 - משכורות והוצאות נלוות.....
31.....	ביאור 6 - הוצאות אחרות.....
32.....	ביאור 7 - הפרשה למסים על רווח מפעולות נמשכות.....
35.....	ביאור 8 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.....
36.....	ביאור 9 - מזומנים ופיקדונות בבנקים.....
37.....	ביאור 10 - ניירות ערך.....
39.....	ביאור 11 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי.....
41.....	ביאור 12 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו.....
42.....	ביאור 13 - בניינים וציוד.....
43.....	ביאור 14 - נכסים אחרים.....
43.....	ביאור 15 - פיקדונות הציבור.....
44.....	ביאור 16 - כתבי התחייבות נדחים.....
44.....	ביאור 17 - התחייבויות אחרות.....
45.....	ביאור 18 - הטבות לעובדים.....
56.....	ביאור 19 - הון עצמי.....
57.....	ביאור 20 - הלימות הון, מינוף ונזילות.....
60.....	ביאור 21 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות.....
63.....	ביאור 22 - מגזרי פעילות פיקוחיים.....
68.....	ביאור 23 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי.....
76.....	ביאור 24 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה.....
78.....	ביאור 25 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון.....
80.....	ביאור 26 - שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.....
84.....	ביאור 27 - בעלי עניין וצדדים קשורים.....
87.....	ביאור 28 - אירועים במהלך התקופה.....

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ולהנחיותיו בדבר 'עריכת דוח כספי שנתי של בנקים' ועל פי כללי חשבונאות מקובלים בישראל. אין שוני מהותי בין הדוחות הכספיים המאוחדים לבין הדוחות הכספיים של הבנק, ולפיכך מוצגים הדוחות הכספיים המאוחדים בלבד.

ב. הגדרות

- כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאים שנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם בהתאם להיררכיה שנקבעה ב - ASC 105 (FAS 168) (הקודיפיקציה).
- תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי ה - IASB, והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS), לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.
- IASB - הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים.
- FASB - הוועדה לתקני חשבונאות בארה"ב.
- מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה פועל הבנק.
- מטבע ההצגה - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.
- שווי הוגן - המחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. ראה גם ביאור 1(כב) להלן.
- מדד - מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בישראל.
- סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003 בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל.
- סכום מדווח - סכום מותאם ליום 31 בדצמבר 2003 ("מועד המעבר"), כהגדרתו בתקן חשבונאות 12 'הפסקת ההתאמה של דוחות כספיים' של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.
- צד קשור ובעל עניין - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

ג. עקרונות עריכת הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנוותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.

ד. יישום לראשונה של כללי חשבוונאות מקובלים בבנקים בארצות הברית, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות חדשות של המפקח על הבנקים

1) דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבוונאות המקובלים בארה"ב בנושא מסים על ההכנסה

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר 'דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבוונאות המקובלים בארה"ב בנושא מסים על ההכנסה'. בהתאם לחוזר, תאגיד בנקאי וחכ"א נדרשים לאמץ את כללי החשבוונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מסים על ההכנסה, ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 740 בקודיפיקציה בדבר 'מסים על ההכנסה' ובנושא 830-740 בקודיפיקציה בדבר 'סוגיות במטבע חוץ - מסים על ההכנסה'. בנוסף, ביום 1 בנובמבר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר הכולל מספר עדכונים בהוראות הדיווח לציבור, וכן מעדכן את אופן היישום לראשונה של ההוראות החדשות, שנקבע בחוזר מיום 22 באוקטובר 2015.

להלן סקירה של השינויים העיקריים בעקבות היישום לראשונה של ההוראות כאמור:

- **הכרה בנכסי מסים נדחים**
נכסי מסים נדחים מוכרים במלואם ומופחתים באמצעות יצירת 'הפרשה בגין נכסי מסים נדחים' (Valuation allowance) בסכומים אשר לגביהם לא ניתן לקבוע ברמת סבירות של 'יותר סביר מאשר לא' (more likely than not) שהנכס ימומש.
- **השקעה בחברות בנות מקומיות**
נדרש להכיר בהתחייבות מסים נדחים, למעט אם ההשקעה יכולה להיות מושבת על בסיס פטור ממס והתאגיד הבנקאי צופה להשתמש באמצעי זה בסופו של דבר.
- **שיעורי המס וחוקי המס**
חישוב מסים שוטפים ונדחים מתבסס על שיעורי מס שנחקקו. חוק יחשב כ'חוקק' רק עם פרסומו ב"רשומות".
- **הקצאת הוצאות או הכנסות מסים עבור השנה**
כללי חשבוונאות מקובלים בארה"ב מתווים כללים להקצאת סך הוצאות או הכנסות המסים בתקופה בין הרכיבים השונים בדוחות הכספיים (פעילויות נמשכות, פעילויות שהופסקו, רווח כולל אחר ופריטים הנזקפים בחובה או בזכות ישירות להון עצמי). במסגרת זו, שינויים עוקבים במסים נדחים בעקבות שינוי בשיעור המס מוכרים ברווח או הפסד גם אם הם מתייחסים לפריטים אשר הוכרו בעבר מחוץ לרווח והפסד.
- **סיווג ריבית וקנסות בדוח רווח והפסד**
הכנסות והוצאות ריבית בגין מסים על הכנסה וכן קנסות לרשויות המס יסווגו בסעיף 'מסים על הכנסה'.

ההוראות החדשות חלות מיום 1 בינואר 2017 ואילך. הפרשים זמניים בגין תקופות קודמות ממשיכים להיות מטופלים לפי ההוראות שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2016. הבנק סיווג מחדש מספרי השוואה, כדי שיתאימו לאופן ההצגה לפי ההוראות החדשות. ההשפעה של אימוץ ההוראות הנ"ל על הדוחות הכספיים אינה מהותית.

(2) דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב
ביום 21 במרץ 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר 'דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב'.

בהתאם לחוזר, לאור החשיבות של הטיפול החשבונאי בנושאים: סוגיות במטבע חוץ; מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות; וכן אירועים לאחר תאריך המאזן, הוחלט להתאים את הטיפול החשבונאי של תאגידים בנקאיים בנושאים אלה לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב הנכללים בנושאי הקודיפיקציה הבאים וכפופים להנחיות שנקבעו בהוראות הפיקוח על הבנקים: נושא 830 בדבר 'סוגיות במטבע חוץ', נושא 250 בדבר 'שינויים במדיניות חשבונאית ותיקון טעויות', ותת נושא 10-855 בדבר 'אירועים לאחר תאריך המאזן'.

להלן סקירה של השינוי העיקרי בעקבות היישום לראשונה של ההוראות בנושא סוגיות במטבע חוץ:

- **תרגום יתרות הוניות**

יתרות הוניות מתורגמות לפי שער החליפין ההיסטורי.

להלן סקירה של השינויים העיקריים בעקבות היישום לראשונה של ההוראות בנושא מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות:

- **השפעות עקיפות של שינוי במדיניות חשבונאית**

השפעות עקיפות של שינוי במדיניות חשבונאית הן שינויים כלשהם לתזרימי מזומנים שוטפים או עתידיים הנובעים משינוי במדיניות חשבונאית המיושמת למפרע. לדוגמא, שינוי בתמלוגים המבוססים על סכום מדווח כגון הכנסות או רווח נקי. השפעות עקיפות של שינוי במדיניות חשבונאית מדווחות בתקופה שבה חל השינוי ואינן נכללות בתיאומים למפרע שנעשים בשל יישום השינוי.

- **מדיניות חשבונאית אחידה לגבי פריטים דומים**

לא נדרש ליישם מדיניות חשבונאית אחידה לגבי פריטים דומים באותה קבוצה.

- **הצגה מחדש בשל תיקון טעות**

כאשר הצגה מחדש נדרשת על מנת לתקן טעות של תקופה קודמת, לא ניתן לטעון כי אין זה מעשי לקבוע את ההשפעות הספציפיות לתקופה מסוימת או את ההשפעה המצטברת של הטעות.

להלן סקירה של השינויים העיקריים בעקבות היישום לראשונה של ההוראות בנושא אירועים לאחר תאריך המאזן:

- **התקופה לבחינת אירועים לאחר תאריך המאזן**

אירועים לאחר תאריך המאזן הינה אירועים או עסקאות המתרחשים בתקופה שבין תאריך המאזן לבין המועד שבו מפורסמים הדוחות הכספיים (ולא המועד שבו הדוחות הכספיים אושרו לפרסום).

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר חלות מיום 1 בינואר 2017 ואילך. בעת היישום לראשונה, נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים, בשינויים המתחייבים. האמור כולל תיקון למפרע של מספרי ההשוואה, אם הדבר נדרש בהתאם לנושאים אלה. ביישום הנחיות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר 'מטבע חוץ', בתקופות מדווחות עד ליום 1 בינואר 2019, תאגיד בנקאי לא יכלול את הפרשי השער בגין איגרות חוב זמינות למכירה כחלק מההתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב אלו, אלא ימשיך לטפל בהם כפי שנדרש בהוראות הדיווח לציבור לפני אימוץ נושא זה. ההשפעה של אימוץ ההוראות הנ"ל על הדוחות הכספיים אינה מהותית.

3. שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנים 2017 ו- 2018

ביום 31 בדצמבר 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר 'שיפור השימושיות של הדוחות לציבור לתאגידים בנקאיים לשנים 2017 ו- 2018'. בהתאם לחוזר, התיקונים להוראות הדיווח לציבור משפרים את השימושיות של הגילוי על ידי הדגשת מידע חשוב יותר ובר השוואה, באופן פשוט יותר להבנה וכן על ידי חידוד ההבחנה בין תכלית דוח הדירקטוריון וההנהלה לבין דוח הסיכונים, באמצעות העברת מידע מפורט יותר על סיכונים לדוח הסיכונים, וביטול כפילויות מיותרות שקיימות היום בגילוי שניתן בפועל על ידי התאגידים הבנקאיים. כמו כן, התיקונים מצמצמים את תדירות הגילוי המפורט שניתן היום בדוח לציבור (חלק משמעותי מהמידע הכמותי המפורט הנדרש בדוח הסיכונים ידווח על בסיס שנתי בלבד).

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יחולו על הבנק מהדוחות לציבור ליום 31 בדצמבר 2017 ואילך.

ה. מטבע הפעילות, מטבע חוץ והצמדה

1. **מטבע הפעילות** - הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של הבנק.

2. מטבע חוץ והצמדה

נכסים (למעט ניירות ערך) והתחייבויות הצמודים למדד המחירים לצרכן או למטבע חוץ כלולים בדוחות הכספיים כמפורט להלן:

(א) נכסים והתחייבויות הצמודים למדד נמדדים לפי המדד הידוע בתאריך המאזן (מדד חודש נובמבר) או לפי מדד חודש המאזן על פי תנאי העסקאות.

(ב) עסקה הנקובה במטבע חוץ נרשמה בעת ההכרה לראשונה, במטבע הפעילות, תוך שימוש בשער החליפין המיידי בין מטבע הפעילות לבין מטבע החוץ במועד העסקה.

(ג) נכסים והתחייבויות במטבע חוץ - תורגמו לפי שער החליפין היציג לתאריך המאזן.

(ד) נכסים והתחייבויות אשר לפי בִּרְרָה צמודים למדד המחירים לצרכן או למטבע חוץ לפי החישוב העדיף לבעל הבִּרְרָה.

(ה) הפרשי שער הנובעים מסילוק של פריטים כספיים, או הנובעים מתרגום של פריטים כספיים לפי שערי חליפין שונים מאלה ששימשו לתרגום בעת ההכרה לראשונה במהלך התקופה, או מאלה ששימשו לתרגום בדוחות כספיים קודמים, מוכרים בדוח רווח והפסד בתקופה בה נבעו.

3. **לוח 1 פריטים על מדד המחירים לצרכן, על שערי החליפין של המטבעות העיקריים ועל שיעורי השינוי בתקופות החשבון**

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			ליום 31 בדצמבר		
2015	2016	2017	2015	2016	2017
שיעור השינוי (באחוזים)			בנקודות		
מדד המחירים לצרכן:					
לפי מדד בגין			100.2	100.0	100.4
(1.00)			(0.20)		
לפי מדד ידוע			100.3	100.0	100.3
(0.90)			(0.30)		
דולר של ארה"ב (בש"ח ל-1 דולר)			3.902	3.845	3.467
(9.83)			(1.46)		
אירו (בש"ח ל-1 אירו)			4.247	4.044	4.153
(10.11)			(4.78)		

ו. השקעות בחברות מוחזקות

1. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים המאוחדים מציגים את המצב הכספי ותוצאות הפעולות של הבנק ושל החברה הבת שלו ב.י.ג.ה. - בנק יהב נכסים והחזקת בניינים בע"מ כדוחות כספיים של ישות כלכלית אחת.

הדוחות הכספיים של חברת הבת בינה הוכנו תוך שימוש במדיניות חשבונאית אחידה למדיניות הבנק לגבי עסקאות ואירועים דומים בנסיבות דומות. בדוחות הכספיים המאוחדים בוטלו במלואם יתרות ועסקאות הדדיות בין הבנק לחברה הבת שאוחדה. פרטים על שיעורי ההחזקה בהון המניות ובהצבעה בחברות מוחזקות ראה בביאור 12.

ז. פיקדונות בריבית קבועה אשר שיעורה גדל לאורך תקופת הפיקדונות

הבנק מפקיד פיקדונות בריבית קבועה אשר שיעורה גדל לאורך תקופת הפיקדונות כל עוד הפיקדון לא נפרע. בהתאם להסכם, הפיקדונות כוללים תחנות יציאה לפי דרישת הבנק או לפי דרישה של אחד מהצדדים להסכם (בחלק מהפיקדונות). הבנק מכיר בהכנסות ריבית לפי ריבית אפקטיבית. הריבית האפקטיבית מחושבת בכל תאריך חתך בהתאם להערכת הבנק בדבר המועד בו חזוי כי הפיקדונות יפרעו בהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם.

ח. פיקדונות למתן אשראי לפי מידת הגבייה

נכסים והתחייבויות מקוזזים כאשר יש זכות משפטית לקיזוז, כוונה לקיזוז במועד פירעון הסכומים ושני הצדדים חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה. בפיקדונות לפי מידת גבייה - פירעון פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי מוצגים במאזן בקיזוז האשראי שניתן מהם רק כאשר אין לתאגיד הבנקאי סיכון להפסד מהאשראי. סכומי הפיקדונות לפי מידת הגבייה שקוזזו כנגד האשראי מתוכם מוצגים בביאור 21 א.

ט. ניירות ערך

1. ההשקעות בניירות ערך נכללות בסעיף זה. בעת הרכישה ניירות הערך ממוינים לאחד משני התיקים האלה אשר מנוהלים בנפרד:

אגרות חוב מוחזקות לפדיון

איגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיק בהן עד למועד הפדיון. איגרות חוב אלו מוצגות בעלות מופחתת תוך הכרה בהפרשי הצמדה, הפרשי שער והפחתת ניכיון או פרמיה בדוח רווח והפסד. הכנסות ריבית מוכרות על בסיס צבירה בדוח רווח והפסד.

ניירות ערך זמינים למכירה

בתיק זה נכללים ניירות ערך אשר לא סווגו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. ניירות הערך מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי ההוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומוכרים בניכוי התחייבות למס במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף 'התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן', עד למימושם, למעט כאשר מוכר הפסד מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. הכנסות ריבית והפרשי שער מוכרים בדוח רווח והפסד.

2. סיווג הכנסות (הוצאות) בדוח רווח והפסד

- הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה מוכרות בסעיף 'הכנסות ריבית'.
- רווחים (הפסדים) ממכירת איגרות חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה (לרבות הפרשות לירידת ערך) מוצגים בסעיף 'הכנסות מימון שאינן מריבית'.

3. ירידת ערך השקעות

- בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, הבנק בוחן מדי תקופה האם הירידה שחלה בשוויים ההוגן של ניירות הערך הממוינים לתיק הזמין למכירה או לתיק המוחזק לפדיון מתחת לעלותם המופחתת היא בעלת אופי אחר מזמני. לצורך כך נבחנים בין היתר הסממנים האלה:
- פרק הזמן שבו שווי הנייר היה נמוך בהשוואה לעלותו.
- שיעור ירידת הערך מסך העלות.
- היקף שווי הביטחונות המגבים את נייר הערך.
- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופה מספקת אשר תאפשר את השבת נייר הערך לעלותו המקורית.
- בחינת התנאים המשקפים את מצבו הפיננסי של הגוף המנפיק, לרבות האם ירידת הערך נובעת מסיבות פרטניות הנובעות למנפיק או בשל קיומם של תנאים מאקרו כלכליים.

- בנוסף, הבנק מכיר בירידת ערך שאינה זמנית בהתקיים אחד מהמצבים הבאים:
- נייר אשר נמכר עד מועד פרסום הדוחות לציבור או שיש כוונה למכור אותו בתוך פרק זמן קצר.
- נייר אשר בנוגע לו חלה ירידת דירוג משמעותית בין מועד רכישתו לבין מועד פרסום הדוחות הכספיים.
- נייר ערך אשר לאחר רכישתו סווג בבנק כבעייתי.
- נייר ערך אשר חל כשל בתשלום לאחר רכישתו.
- נייר ערך אשר השווי ההוגן שלו נכון לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים היה נמוך בשיעור ניכר מעלותו המופחתת, אלא אם מוכח ברמה גבוהה של ביטחון ובהתבסס על ראיות אובייקטיביות כי ירידת הערך היא בעלת אופי זמני בלבד.

אם הירידה בשווי ההוגן נחשבת בעלת אופי אחר מזמני, העלות המופחתת של נייר הערך תופחת לשווי ההוגן כך שסכומי הפסד שנצברו להון בסעיף 'רווח כולל אחר' יסווגו במועד ירידת הערך לדוח רווח והפסד. שווי זה ישמש כבסיס עלות חדש ולא יתוקן גם אם בתקופות דיווח עוקבות למועד ירידת הערך תירשם עלייה בשווי ההוגן.

י. אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

1. כללי

הבנק מיישם את הוראות המפקח על הבנקים בדבר 'מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי' המבוססות בעיקרן על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. ההוראות השונות מיושמות בנוגע לכל חבות מאזנית ואשראי חוץ-מאזני למעט יתרות חוב מסוימות שהוחרגו מתחולת ההוראה.

יתרת חוב רשומה מוגדרת כיתרת החוב בניכוי כל סכום שנמחק חשבונאית בעבר אך לפני ניכוי הפרשה פרטנית בגין אותו חוב.

2. הפרשה להפסדי אשראי

הבנק מנהל את ההפרשה הנדרשת לכיסוי הפסדי אשראי צפויים באחת משתי הקבוצות: 'הפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס פרטני' ו'הפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי'. חובות שההפרשה להפסדי אשראי בגינם נבחנת על בסיס פרטני כוללים חבויות שיתרתן החוזית עולה על 700 אלף ש"ח (כמו הרף הכמותי שנקבע בחברה האם). וכן חובות שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי.

חובות שההפרשה להפסדי אשראי בגינם מחושבת על בסיס קבוצתי הם קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים וחובות שנבחנו במסלול הפרטני לפי סעיף 29א אולם לא נמצאו פגומים. בקביעת הפרשה קבוצתית נאותה להפסדי אשראי, הבנק מביא בחשבון הן את הפסדי העבר בטווח השנים והן התאמות בגין גורמים סביבתיים הרלוונטים לסיכוי הגבייה. בהתאם להוראה, שיעור ההתאמות בגין גורמים סביבתיים של הבנק הוא 0.5%, מכיוון ששיעור ההפסד של הבנק נמוך מ-0.3% בכל אחת מהשנים שבטווח.

חישוב ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים נעשה בהתבסס על הכללים שנקבעו לפי 'FAS 5' (ASC 450). ההפרשה מוערכת על בסיס שיעורי ההפרשה שנקבעו בגין האשראי המאזני, כשהוא מוכפל בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של מכשירי האשראי החוץ מאזניים. שיעור מימוש זה מוערך לפי מקדמי ההמרה לאשראי הרלוונטים כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 203 בדבר 'מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית' ולפי התאמות מסוימות נוספות. בנוסף לכל האמור לעיל, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

3. סיווג חובות

הבנק מסווג את יתרות החוב לסיווגים השונים באופן הזה:
אשראי בהשגחה מיוחדת - אשראי אשר יש בנוגע לו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק.

אשראי נחות - אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.

אשראי פגום - אשראי שנבדק פרטנית ובהתבסס על מידע ועל אירועים עדכניים צפוי (Probable) שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו (תשלומי קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. בכל מקרה, חוב מסווג כפגום כאשר הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גבייה. נוסף על כך, חוב פגום ייחשב גם חוב שתנאיו שונו בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי.

ארגון מחדש של חוב בעייתי נחשב ככזה ככל שהבנק, עקב קשיים כלכליים או בגלל נסיבות משפטיות, מעניק ויתור ללווה אשר בתנאים אחרים הוא לא היה שוקל להעניק. ככלל, כאשר ללווה מספר חובות וחוב אחד שלו מסווג כחוב בעייתי, גם יתר חובות הלווה מסווגים כבעייתיים, אלא אם יש נימוק לסיווג אחר.

4. צבירת ריבית והכרה בהכנסה

במועד סיווגו של חוב כפגום מבטל הבנק כל ריבית שנצברה והוכרה בדוח רווח והפסד אך טרם נגבתה. כמו כן, ממועד סיווג זה ואילך מפסיק הבנק לצבור הכנסות ריבית. בחובות אשר עברו ארגון מחדש של חוב בעייתי הבנק בוחן האם יש ביטחון סביר שהחוב ייפרע בהתאם לתנאיו החדשים. לצורך כך הבנק בוחן ביצועי פירעון רציפים על פני שישה חודשים. לאחר מכן, אם הבנק מעריך שהחוב ייפרע ובהתבסס על הערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב הוא מטפל בחובות פגומים אלו כצוברי הכנסות ריבית. ולא, החוב ממשיך להיות מטופל כחוב פגום שאינו צובר הכנסות ריבית.

בחובות אשר מחושבת בגינם הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, גם בחובות המצויים בפיגור של 90 יום ויותר, הבנק אינו מפסיק לצבור הכנסות ריבית.

במקרה שבו מתקבל תקבול במזומן המיוחס לחוב שנמחק במלואו הוא משמש ראשית להקטנת הקרן ורק לאחר מכן מוכרות הכנסות ריבית על בסיס מזומן.

5. מחיקות חשבוניות

חובות שנבחנו פרטנית וסווגו כפגומים והנחשבים לבלתי ניתנים לגבייה הבנק מוחק מבחינה חשבונית. ככלל, ולכל המאוחר, הבנק מוחק חשבונית אם חלפו שנתיים מהמועד שבו הם סווגו לראשונה כחובות פגומים.

במקרים שבהם חובות שנבחנו על בסיס קבוצתי עברו ארגון מחדש, ובשל כך סווגו כפגומים, והארגון מחדש כשל, חובות אלו נמחקים לאחר 60 ימים מהמועד שבו הפכו לחובות בפיגור. מחיקת חובות שההפרשה בגינם מוערכת על בסיס קבוצתי נעשית לאחר 150 יום. חובות של יחידים בפשיטת רגל יימחקו חשבונית לא יאוחר מ-60 ימים ממועד הפרסום של צו הכינוס על ידי בית המשפט.

6. ויתור ללווה

ככלל, הבנק אינו מוותר על חובות לפני נקיטת הליכים משפטיים. במסגרת נקיטת הליכים משפטיים, לאחר שהחוב נמחק חשבונית, הבנק עשוי להגיע לויתור בכפוף להמלצת עורך הדין המטפל.

יא. בניינים וציוד

סעיף זה כולל השקעות ברכוש קבוע (לרבות תשלומים על חשבון), זכויות שימוש ועלויות תוכנה המיועדת לשימוש עצמי שהוכרו כנכס.

רכוש קבוע

בניינים וציוד מוכרים לראשונה על בסיס עלות כולל מסים שאינם מוחזרים ולרבות עלויות שניתן לייחס במישרין לרכישת רכוש קבוע ולהבאתו למיקום ולמצב הדרושים לצורך פעולתו באופן שבו התכוונה ההנהלה. העלות של פריט רכוש קבוע הוא סכום שווה הערך למחיר במזומן במועד ההכרה. בתקופות שלאחר ההכרה לראשונה, הרכוש הקבוע מוצג על בסיס העלות בניכוי פחת שנצבר ובניכוי הפסדים לירידת ערך שנצברו, אם קיימים.

ככלל, הרכוש הקבוע מופחת החל מהמועד שבו הוא זמין לשימוש, כלומר כאשר הוא במיקום ובמצב הדרושים לו על מנת שיוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

הסכום בר פחת של הרכוש הקבוע מוקצה באופן שיטתי על פני אורך החיים השימושיים שלו. שיפורים במושכר מופחתים על פני משך תקופת השכירות, כולל תקופת האופציה שיש לבנק להארכת תקופת השכירות או אורך החיים השימושיים של הנכס, לפי הקצר מבניהם.

עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע מוכרות ברווח והפסד בעת התהוותן.

בהתאם לשיטת הרכיבים, הבנק מפחית בנפרד כל חלק של רכוש קבוע עם עלות שהיא משמעותית ביחס לסך עלותו של הפריט. הוצאות הפחת לכל תקופה מוכרות בדוח רווח והפסד.

הערך בספרים של פריט רכוש קבוע נגרע בעת מימושו או כאשר לא חזויות עוד הטבות כלכליות עתידיות מהשימוש בו או ממימושו. ההפרש בין התמורה נטו מהמימוש, אם יש, לבין הערך בספרים של הנכס שנגרע נזקף לדוח רווח והפסד לסעיף 'הכנסות אחרות'.

לעניין 'ירידת ערך נכסים', ראה סעיף כג שלהלן.

עלויות תוכנה המיועדת לשימוש עצמי

עלויות שהבנק מהווה כחלק מעלות הנכס כוללות עלויות חיצוניות ישירות של חומרים ושירותים שנצרכים במהלך הפיתוח או הרכישה של התוכנה ועלויות שכר ונלוות בגין עובדים הקשורים במישרין לפרויקט ומקדישים לו מזמנם על פי היקף הזמן שמוקדש במישרין לתכנית. עלויות אלו נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

עלויות בשלב התכנון המקדים, הכולל גיבוש רעיוני והערכת החלופות השונות, קביעת קיומה של טכנולוגיה הנדרשת לצורך הפיתוח ובחירה סופית של החלופות, תזקפנה לרווח והפסד עם היווצרותן.

עלויות בשלב פיתוח היישום (application development), הכולל תכנון של החלופה שנבחרה לרבות תכנון ממשקי התוכנה ותצורת התוכנה, קידוד, התקנת התוכנה בחומרה ובדיקה (לרבות שלב ריצה במקביל), תהווה כנכס, למעט עלויות בגין הוצאות ניהול ואדמיניסטרציה, מיפוי פערים, הסבה והדרכה, אשר תזקפנה לרווח והפסד עם היווצרותן.

עלויות בשלב התפעול / לאחר הביצוע (post-implementation/operational), הכולל תחזוקה של היישום, הכשרה והדרכה, תזקפנה לרווח והפסד עם היווצרותן.

עלויות פיתוח תוכנה לשימוש עצמי מופחתות על בסיס קו ישר על פני אורך החיים השימושיים של התוכנה, החל מהמועד בו הנכס מוכן לשימוש אליו יועד. בקביעת אורך החיים השימושיים הבנק לוקח בחשבון גורמים רבים כגון שינויים טכנולוגיים, התיישנות ותחרותיות.

יב. חכירה תפעולית

הנכסים החכורים אינם מוצגים במאזן, הבנק מכיר בתשלומי החכירה כהוצאה על בסיס קו ישר לאורך תקופת החכירה. תקופת החכירה היא התקופה, שאינה ניתנת לביטול, שלגביה החוכר סיכם חוזית על חכירת הנכס, ביחד עם תקופות נוספות כלשהן שלגביהן קיימת לחוכר אופציה להמשיך את חכירת הנכס, בתשלום נוסף או ללא תשלום נוסף, כאשר במועד ההתקשרות בחכירה וודאי באופן סביר שהחוכר יממש את האופציה.

יג. הטבות לעובדים

1. הטבות פרישה

הבנק מחויב מתוקף דין, הסכם ונוהג בתשלומי הטבות פרישה לעובדים, אשר כוללים תשלומים לפי תכנית להטבה מוגדרת בגין פנסיה (כגון, תשלומי פנסיה, פיצויי פיטורין ופרישה), תשלומים לפי תכניות אחרות לאחר פרישה (כגון, שי לחג ותשלומי רווחה ואחרים המשולמים לפנסיונרים או בגינם) ותשלומים לפי תכניות להפקדה מוגדרת (כגון, תשלומים לקופות תגמולים או לקרן פנסיה בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963).

התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים לעובדי הבנק בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתכנית להפקדה מוגדרת. הבנק מכיר בעלות הפנסיה נטו לתקופה בהתאם להפקדה הנדרשת לאותה תקופה. התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים, פנסיה ופיצויי פרישה לעובדי הבנק, שאינם בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, מטופלות כתכניות להטבה מוגדרת בגין פנסיה.

אם המחויבות בגין הטבה חזויה עולה על השווי ההוגן של נכסי התכנית, הבנק מכיר במאזן בהתחייבות השווה להתחייבות הלא ממומנת בגין ההטבה החזויה. אם השווי ההוגן של נכסי התכנית עולה על המחויבות בגין הטבה חזויה, הבנק מכיר במאזן בנכס השווה להתחייבות שמומנה ביתר בגין ההטבה החזויה. המחויבות בגין הטבה חזויה למועד הדיווח היא הערך הנוכחי האקטוארי של כל ההטבות המיוחסות על ידי נוסחת ההטבה של תכנית לשירות של העובד שסופק לפני מועד זה. מדידת מחויבות זו מתבססת על הנחות אקטואריות המתאימות למועד הדיווח של הבנק לסוף שנת הכספים (לדוגמה: תחלופה, תמותה, שיעורי היוון וכן הלאה) ונתוני מפקד אוכלוסין נכון למועד זה.

הבנק מקבץ את המצב של כל התכניות במימון יתר ומכיר בסכום זה כנכס במאזן. הוא גם מקבץ את המצב של כל התכניות במימון חסר ומכיר בסכום זה כהתחייבות במאזן. השיעור שמשמש להיוון התחייבויות בגין זכויות עובדים נקבע על ידי הבנק לפי שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות לפירעון, של איגרות חוב ממשלתיות בישראל, במועד הדיווח, בתוספת מרווח ממוצע על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח (להלן -המרווח הבינלאומי). משיקולים פרקטיים קבע הבנק את המרווח הבינלאומי לפי ההפרש הממוצע בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות לפירעון, על איגרות חוב של קונצרנים בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכל במועד הדיווח. עלות פנסיה נטו לתקופה הנזקפת לרווח והפסד כוללת את הרכיבים הבאים: עלות שירות, עלות ריבית, תשואה חזויה על נכסי תכנית, הפחתה של רווח או הפסד אקטוארי נטו, הפחתה של נכס או התחייבות נטו בגין המעבר (לאמור, הפחתה של רווחים אקטואריים הנובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון ורווחים או הפסדים אקטואריים שאינם נובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון, כל אלה כפי שהוכרו ביום 1 בינואר 2013 מועד היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא זכויות עובדים) ואשר נכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר והפחתה של עלות או זיכוי בגין שירות קודם. רווח או הפסד אקטוארי, הינו שינוי בערך של מחויבות בגין הטבה חזויה או של נכסי תכנית, הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער, או הנובע משינוי בהנחה אקטוארית. רווחים והפסדים אקטואריים שאינם נובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון ליום 1 בינואר 2013, ובתקופות לאחר מכן, נכללים במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר ומופחתים בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית. הפסדים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך תקופות הדיווח, ורווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך תקופות הדיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, מופחתים בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית. עלות או זיכוי בגין שירות קודם מופחת כרכיב של עלות הפנסיה נטו לתקופה בקו ישר, על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.

2. היעדרות בתשלום והטבות אחרות

הבנק צובר התחייבויות עבור תגמול לעובדים בגין היעדרויות עתידיות כאשר כל התנאים המפורטים להלן מתקיימים. מחויבות הבנק בקשר לזכויות העובדים לקבל תגמול בגין היעדרויות עתידיות מיוחסת לשירותים שהעובדים כבר סיפקו, המחויבות קשורה לזכויות שמבשילות או נצברות, תשלום התגמול הוא צפוי וכן הסכום ניתן לאומדן באופן סביר. הטבות בגין היעדרות והטבות מסוימות אחרות, מוכרות באופן שוטף ברווח והפסד.

י. התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים של הבנק כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על חוות הדעת של היועצים המשפטיים.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, הבנק יוצר הפרשה בגין תביעה בהתקיים שני תנאים מצטברים אלו:

1. צפוי (probable) כלומר הסתברות מעל ל-70% שתהיה מחויבות לסוף תקופת הדיווח בהתאם למידע הזמין עד למועד שבו הדוחות הכספיים פורסמו.

2. ניתן לאמוד את סכום המחויבות באופן סביר.

אם הסיכוי להתממשות התביעה הוא אפשרי (Reasonably possible), כלומר ההסתברות להתממשות היא מעל 20% וקטנה או שווה ל-70%, הבנק אינו יוצר הפרשה בגין תביעות אלו אלא רק נותן גילוי בדוחות הכספיים. כמו כן, אם הסיכוי להתממשות התביעה קלוש (Remote), כלומר ההסתברות להתממשות קטנה או שווה ל-20%, הבנק אינו יוצר הפרשה ואינו נותן גילוי בדוחות הכספיים.

הבנק נותן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך את סיכויי התממשות החשיפה.

טו. מסים על הכנסה

1. שיעור המס החל על הבנק הוא שיעור המס המוטל על מוסדות כספיים לצורכי מס ערך מוסף. שיעור זה כולל מס רווח ומס שכר המוטלים על הכנסה לפי חוק זה. מס השכר נכלל בסעיף 'משכורת והוצאות נלוות' בדוח רווח והפסד.

2. הדוחות הכספיים כוללים מסים שוטפים ומסים נדחים. מסים שוטפים הם סכום המסים על ההכנסה שיש לשלם או שניתן להשיב בתקופה השוטפת. מסים נדחים מוכרים בגין הפרשים זמניים בין הדיווח הכספי לבין בסיס המס של נכס או התחייבות ובגין העברה קדימה של הפסדים לצרכי מס.

3. נכסי מסים נדחים והתחייבויות מסים נדחים נמדדים לפי שיעורי המס החוקיים הצפויים לחול על הכנסה חייבת במס בתקופות שבהן צפוי כי ימומש הנכס או תסולק ההתחייבות, בהתבסס על שיעורי המס ועל חוקי המס אשר נחקקו עד לסוף תקופת הדיווח. חוק יחושב כ'חוקק' רק עם פרסומו ברשומות.

4. הבנק מכיר בהתחייבות מסים נדחים בגין כל ההפרשים הזמניים החייבים במס.

5. הבנק מכיר בנכס מסים נדחים בגין כל ההפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים. נכס מס נדחה מופחת בסכום יתרת הפרשה (valuation allowance) אם על סמך משקל הראיות הקיימות, יותר סביר מאשר לא כי חלק או כל נכס המס הנדחה לא ימומש. לעניין נכס מס בגין הפסדים להעברה, הבנק מיישם קריטריונים נוספים כדי להעריך את ההסתברות שתהיה מספיק הכנסה חייבת שכנגדה ניתן יהיה לנהל את ההפסדים לצורכי מס.

6. הבנק לא הכיר בהתחייבות מסים נדחים בגין הפרשים זמניים שנוצרו עד ליום 31 בדצמבר 2016 בגין השקעה בחברות בנות מקומיות. הפרשים זמניים אלו עשויים להתחייב במס, במידה והבנק יממש את ההשקעה. מכיוון שהשקעות אלה נרכשו על ידי הבנק כדי להחזיק בהן ולפתחן, והואיל ואין בכוונת הבנק לממשן, לא הוכרה התחייבות כאמור. החל מיום 1 בינואר 2017, הבנק הכיר בהתחייבות מסים נדחים, בגין הפרשים זמניים חייבים במס בגין חברות בנות מקומיות.

7. הכנסות והוצאות ריבית בגין מסים על הכנסה וכן קנסות לרשויות המס יסווגו בסעיף 'מסים על הכנסה'.

8. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, הבנק מיישם את הטיפול החשבונאי שנקבע בפרשנות FIN 48 - חוסר ודאות במסים על הכנסה לעניין פוזיציות מס לא ודאיות מול רשויות המס.

במקרים אלו מיושמת גישה דו - שלבית: בשלב הראשון, הבנק מכיר בספרים רק בפוזיציות מס שצפוי (more likely than not) כי תתקבלנה על סמך העובדות הטכניות שלהן בלבד (בהתאם לחוקי המס,

הנחיות הרגולציה והפרקטיקה הנהוגה, אם קיימת). במידה והבנק עומד בתנאי השלב הראשון הוא מכיר בפוזיציית מס על בסיס הסכום הגבוה ביותר שצפוי (more likely than not) שיוכר, בהסתברות מצטברת מעל 50%.

9. נכסי מסים נדחים והתחייבויות מסים נדחים מקוזזים במאזן כאשר הם נובעים מאותה ישות משפטית.

טז. רווח למניה

הבנק מחשב את סכומי הרווח הבסיסי למניה בנוגע לרווח המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח המיוחס לבעלי המניות הרגילות בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות שיש במחזור במהלך התקופה.

יז. דוח על תזרימי מזומנים

הדוח על תזרימי מזומנים מוצג בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ותקן חשבונאות בינלאומי IAS7 בדבר 'דוח על תזרימי מזומנים'. סעיף המזומנים כולל מזומנים ופיקדונות בבנקים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים.

הדוח מוצג תוך חלוקה לתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת, מפעילות השקעה ומפעילות מימון.

יח. עסקאות עם בעלי שליטה

על עסקאות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ועל עסקאות בין הבנק לבין חברה בשליטת הבנק חלים כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. לגבי עסקאות כאמור שאין לגביהן התייחסות בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב חל תקן חשבונאות 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא 'הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה'.

כמו כן, הלוואה שניתנה לבעל השליטה או פיקדון שהתקבל מבעל השליטה תוצג במועד ההכרה לראשונה בדוחות הכספיים של הבנק כנכס או כהתחייבות, לפי העניין, על פי שוויה ההוגן. ההפרש בין סכום ההלוואה שהתקבלה או שניתנה לבין שוויה ההוגן במועד ההכרה לראשונה ייזקף להון העצמי. לאחר ההכרה לראשונה תוצג ההלוואה בדוחות הכספיים בעלותה המופחתת בתוך כדי יישום שיטת הריבית האפקטיבית, למעט מקרים שבהם בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים נדרשת הצגה בשווי הוגן.

יט. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

ככלל, רכיבי הכנסות והוצאות נכללים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה. עם זאת, הבנק מטפל בהכנסות ובהוצאות שלהלן כנקבע בהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו כדלקמן:

1. לעניין ההכרה בהכנסה בגין חובות פגומים, ראה ביאור 1(י).
2. עמלות בגין ערבויות מוכרות לאורך חיי הערבות.
3. לעניין ההכרה בהכנסות ובהוצאות בגין ניירות ערך ראה ביאור 1(ט).
4. עמלות מיצירת אשראי - עמלות אשר חויבו ביצירת אשראי, לא מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת הריבית האפקטיבית ומדווחות כחלק מהכנסות ריבית.
5. עמלות פירעון מוקדם - עמלות שחויבו בגין פירעון מוקדם מוכרות מיידי במסגרת הכנסות ריבית.
6. עמלות הנובעות משינוי בתנאי ההלוואה שאינו מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, כאשר השינוי בתנאי ההלוואה הוא מינורי, אינן מטופלות כהתאמת תשואה משיקולי חוסר מהותיות.

כ. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים לפי כללי חשבונאות מקובלים והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, נדרשת הנהלת הבנק לערוך אומדנים ולהניח הנחות אשר משפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, על הגילוי המתייחס לנכסים תלויים ולהתחייבויות התלויות וכן על סכומי ההכנסות וההוצאות לתקופות המדווחות. מעצם טבעם של אומדנים ושל הנחות התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מהאומדנים.

כא. מגזרי פעילות פיקוחיים

הבנק מדווח על מגזרי פעילות בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, הכוללת דרישת גילוי על 'מגזרי פעילות פיקוחיים', בהתאם להגדרות של הפיקוח על הבנקים. החלוקה למגזרי הפעילות הפיקוחיים מבוססת בעיקרה על מאפייני הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתייחס לתיק הנכסים הפיננסיים שיש להם ולקוחות עסקיים מסווגים בהתייחס למחזור פעילותם. מתכונת הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים ערוכה בהתאם לכללי החשבונאות שאומצו לצורך עריכה והצגה של הדוחות הכספיים של הבנק. הבנק אינו מדווח על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה היות ומגזרים אלו אינם שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים.

כב. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו ב-FAS157 (ASC 820-10), אשר מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן באמצעות הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן בנוגע לנכסים והתחייבויות, קביעת מדרג שווי הוגן ומתן הנחיות יישום מפורטות.

שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או שהיה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים, ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות שמשתתפים בשוק היו משתמשים בהם בתמחור הנכס או ההתחייבות. FAS157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת שווי הוגן הם נתונים נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1 - מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
  - נתוני רמה 2 - נתונים הנצפים בעבור הנכס או ההתחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
  - נתוני רמה 3 - נתונים לא נצפים בעבור הנכס או ההתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים בהם אינם נצפים.
- היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים כאשר יש בנמצא מידע זה. כאשר הדבר אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלוונטי במסגרת הערכתו. הבנק מביא בחשבון את היקף העסקאות ואת תדירותן, את גודל מרווח bid-ask וכן את גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות, וזאת לצורך קביעת הנזילות של השווקים והרלוונטיות של מחירים נצפים בשווקים אלו.
- כאשר הנתונים המשמשים למדידת שווי הוגן מסווגים לרמות שונות במדרגת השווי ההוגן, הבנק מסווג את מדידת השווי ההוגן בכללותה לרמה הנמוכה ביותר של הנתון שהוא משמעותי למדידה בכללותה.

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר יש כמה שווקים שנייר הערך נסחר בהם, ההערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הוא מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל ההחזקה על ידי הבנק או גודל הפוזיציה יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר בתוך כדי שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל יוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. בהיעדר שוק עיקרי הם יוערכו לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים יוערכו לפי מודלים אשר מביאים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור, פיקדונות הציבור, פיקדונות בבנקים וכתבי התחייבות נדחים) לא ניתן לצטט 'מחיר שוק', מכיוון שאין שוק פעיל שהם נסחרים בו. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

להרחבה בנוגע לשיטות ולהנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 26 א יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

כג. ירידת ערך נכסים

1. כללי

בכל סוף תקופת דיווח הבנק בוחן האם יש סימנים המצביעים על ירידת ערך של בניינים וציוד. לשם בחינת ירידת הערך הבנק אומד את הסכום בר ההשבה של הנכס. סכום בר ההשבה הוא השווי ההוגן של הנכס בניכוי עלויות מימוש או שווי השימוש בו (הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לנבוע מהנכס), הסכום הגבוה ביניהם.

היה והסכום בר ההשבה נמוך מהערך של הנכס בספרים, הבנק מכיר בהפסד מירידת הערך ומפחית את ערך הנכס בספרים לסכום בר ההשבה שלו. הפסדים מירידת ערך מוכרים מידית בדוח רווח והפסד.

בסוף כל תקופת דיווח הבנק מעריך אם יש סימנים המעידים על כך שהפסד מירידת ערך של נכס, שהוכר בתקופות קודמות, אינו קיים עוד או הוקטן. כאשר יש סימנים כאמור, הבנק מחשב את הסכום בר ההשבה של הנכס. הפסד מירידת ערך יבוטל רק כאשר היו שינויים באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה מהמועד שבו הוכר לאחרונה הפסד מירידת ערך. ערך בספרים של נכס שעלה כתוצאה מביטול הפסד מירידת ערך לא יעלה על הערך בספרים שהיה נקבע בניכוי פחת אילו לא הוכר הפסד מירידת ערך בשנים קודמות. ביטול הפסד מירידת ערך יוכר מידית ברווח או הפסד.

2. ירידת ערך של עלויות פיתוח תוכנה לשימוש עצמי

הבנק בוחן את הצורך בהפרשה לירידת ערך, בין היתר, כשמתרחש אחד מהמקרים להלן:

1. השימוש בתוכנה לא צפוי לספק שירות מהותי.
2. מתרחש שינוי משמעותי בהיקף או באופן שבו נעשה או צפוי שיעשה שימוש בתוכנה.
3. נעשה או שצפוי להיעשות שינוי מהותי בתוכנה.

4. העלויות של פיתוח התוכנה או עלויות ההתאמה של התוכנה חורגות בצורה משמעותית מהסכומים שהישות ייעדה לפיתוח.

הבנק מכיר בהפסד מירידת ערך של עלויות תוכנה המיועדת לשימוש עצמי אם הערך בספרים אינו בר השבה ועולה על השווי ההוגן. הערך בספרים של נכס אינו בר השבה אם ערכו עולה על הסכום הלא מהוון של תזרימי המזומנים החזויים לנבוע מהשימוש בנכס וממימושו. הפסד מירידת ערך מוכר בגובה הסכום שבו הערך בספרים של הנכס עולה על שווי ההוגן. הפסד מירידת ערך שהוכר לא יבוטל בתקופה מאוחרת יותר. כאשר השלמת פרויקט התוכנה והשימוש בו כבר אינם סבירים, הנכס מדווח על פי הנמוך מבין הערך בספרים ושווי ההוגן, אם קיים, בניכוי עלויות למכירה. ההנחה הניתנת לסתירה הינה ששוויה ההוגן של תוכנה שלא הושלמה הוא אפס.

כד. בעלי עניין וצדדים קשורים

המידע על יתרות מאזניות וחוזי מאזניות והמידע על תוצאות העסקאות (להלן: 'המידע') עם בעלי עניין וצדדים קשורים ניתן לגבי כל אדם המוגדר כבעל עניין או צד קשור לפי ההגדרות בסעיף 1 בהוראות הדיווח לציבור, או כאיש קשור, לפי ההגדרות בהוראת ניהול בנקאי תקין 312 בדבר 'עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים'. בנוסף לדרישות הגילוי הנדרשות מכוח הוראות הדיווח לציבור, הבנק מיישם גם את הוראות הגילוי המתחייבות מיישום נושא 850 בקודיפיקציה בדבר 'גילויים בהקשר לצד קשור'. המידע על בעלי עניין וצדדים קשורים מתייחס לבנק והחברה המאוחדת שלו, ואינו מוצג על בסיס הבנק לבדו.

כה. השפעת תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1 ה. השפעת תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם:

1. הכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 בינואר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר 'אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא הכנסה מחוזים עם לקוחות'. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום עדכון 09-2014 על ידי ה-FASB בחודש מאי 2014, אשר קובע כללים חדשים בנושא הכרה בהכנסה בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. העדכון קובע כי הכנסה תוכר תוך יישום מודל בן חמישה שלבים, הכוללים, בין היתר, כללים לזיהוי חוזה עם לקוח ולקביעת מחיר העסקה, כללים המגדירים כיצד יש להפריד את החוזה למרכיביו השונים ואת האופן בו יש לייחס את מחיר העסקה הכולל לכל מרכיב מזוהה ונפרד.

כמו כן, בהתאם לעדכון, יש להכיר בהכנסה בגין כל מרכיב מזוהה בנפרד, זאת בהתאם לכללים שקובע העדכון לגבי עיתוי ההכרה בהכנסה - במועד ספציפי או על פני זמן.

התאגיד הבנקאי יישם את התיקונים להוראות הדיווח לציבור החל מיום 1 בינואר 2018.

בהתאם להוראות המעבר בחוזר, בעת היישום לראשונה ניתן לבחור באחת מהחלופות הבאות:

1. יישום למפרע ע"י הצגה מחדש של מספרי השוואה. בחלופה זו ניתן לאמץ את ההקלות הבאות:

- לגבי חוזים שהושלמו, תאגיד בנקאי לא צריך ליישם למפרע את הוראות העדכון אם החוזים החלו והסתיימו באותה שנת דיווח.
- לגבי חוזים שהושלמו שיש בהם תמורה משתנה, תאגיד בנקאי יכול לעשות שימוש במחיר העסקה במועד בו החוזה הושלם במקום לערוך אומדן לסכומי התמורה המשתנה בנתוני תקופות דיווח המוצגות לצרכי השוואה.
- בכל תקופות הדיווח המוצגות, שלפני מועד היישום לראשונה, תאגיד בנקאי אינו נדרש לתת גילוי למחיר העסקה שהוקצה ליתרת המחויבות לביצוע (obligations remaining performance) ולא לתת הסבר בנוגע לעיתוי בו התאגיד הבנקאי צופה להכיר בהכנסה הנובעת מכך.

2. יישום למפרע ע"י רישום של ההשפעה המצטברת (cumulative effect) של יישום העדכון לראשונה תוך זקיפת ההשפעה המצטברת שתוכר במועד היישום לראשונה להון. תאגיד בנקאי נדרש לתת את הגילויים הנוספים שלהלן בתקופת הדיווח שכוללות את מועד היישום לראשונה:
- סכום ההשפעה על כל סעיף בדוח הכספי בתקופת הדיווח הנוכחית כתוצאה מיישום העדכון בהשוואה להנחיות שהחלו לפני השינוי.
  - הסברים לשינויים משמעותיים.
- השפעת האימוץ על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית.

2. דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב
ביום 1 בנובמבר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר 'דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב'. בהתאם לחוזר, תאגיד בנקאי וחכ"א נדרשים לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושאים הבאים:

- פעילויות שהופסקו בהתאם לתת נושא 20-205 בקודיפיקציה בדבר 'פעילויות שהופסקו'.
- נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה, רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה בהתאם לנושא 360 בקודיפיקציה בדבר 'רכוש קבוע'.
- רווח למניה בהתאם לנושא 260 בקודיפיקציה בדבר 'רווח למניה'.
- דוח על תזרימי מזומנים בהתאם לתת נושא 10-230 בקודיפיקציה בדבר 'דוח על תזרימי המזומנים'.
- דיווח לתקופות ביניים בהתאם לנושא 270 בקודיפיקציה בדבר 'דיווח לתקופות ביניים'.
- היוון עלויות ריבית בהתאם לתת נושא 20-835 בקודיפיקציה בדבר 'היוון ריבית'.
- ערבויות בהתאם לנושא 460 בקודיפיקציה בדבר 'ערבויות'.

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יחולו מיום 1 בינואר 2018 ואילך. בעת היישום לראשונה, תאגיד בנקאי יפעל בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים, בשינויים המתחייבים. האמור כולל תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש בהתאם לנושאים אלה.

השפעת האימוץ על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית.

3. חוזר של הפיקוח על הבנקים בדבר תיקון מס 07-2017 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום ההעסקה

ביום 1 בינואר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר 'תיקון מספר 07-2017' לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום ההעסקה, התיקון מבהיר כי יש להפריד את רכיבי עלות ההטבה שנכללים בהוצאות השכר בדוח רווח והפסד כך שרק עלות השירות תיוותר בהוצאות השכר ואילו את שאר העלויות יש להציג בהוצאות שאינן תפעוליות (הוצאות אחרות). יתר על כן, הובהר כי רק עלות השירות ניתנת להיוון, במקרים בהם מתאפשר היוון הוצאות שכר, ולא מתאפשר היוון של שאר רכיבי עלות ההטבה.

הוראות החוזר ייושמו החל מיום 1 בינואר 2018 ואילך, בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בארה"ב, בשינויים המחויבים.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2015	2016	2017
א. הכנסות ריבית			
מאשראי לציבור	329.6	377.4	425.3
מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים	4.5	5.2	3.3
מפיקדונות בבנקים	133.4	158.1	213.2
מאיגרות חוב	7.8	0.2	7.2
מנכסים אחרים	1.6	0.1	-
סך כל הכנסות הריבית	476.9	541.0	649.0
ב. הוצאות ריבית			
על פיקדונות הציבור	27.5	21.3	24.0
על פיקדונות מבנקים	0.1	0.1	0.1
על כתבי התחייבות נדחים	18.6	27.1	39.9
סך כל הוצאות הריבית	46.2	48.5	64.0
סך הכנסות ריבית, נטו	430.7	492.5	585.0
ג. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב			
מוחזקות לפדיון	10.0	-	2.1
זמינות למכירה	(2.2)	0.2	5.1
סך הכול כלול בהכנסות ריבית	7.8	0.2	7.2
ד. הכנסות ריבית מלקוח או קבוצת לקוחות⁽¹⁾ שסכומן עולה על 5% מסך ההכנסות			
	מספר הלקוחות	הכנסות	
2017	1	212.1	
2016	1	157.8	
2015	1	132.1	
ה. הוצאות ריבית ללקוח או קבוצת לקוחות⁽¹⁾ שסכומן עולה על 5% מסך ההוצאות			
	מספר הלקוחות	הוצאות	
2017	3	39.9	
2016	1	22.6	
2015	1	18.6	

(1) קבוצת לקוח - תאגיד השולט בתאגיד אחר וכל תאגיד הנשלט על ידיו.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 3 – הכנסות מימון שאינן מריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
מהשקעה באיגרות חוב			
0.4	-	-	רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה ⁽¹⁾
67.6	-	-	רווחים ממכירת אג"ח מוחזקות לפדיון
68.0	-	-	סך הכול מהשקעה באג"ח
(0.1)	(0.1)	0.7	הפרשי שער, נטו
67.9	(0.1)	0.7	סך הכול הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית

(1) סווג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.

ביאור 4 – עמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
22.1	21.7	21.3	ניהול חשבון
50.4	54.1	55.5	כרטיסי אשראי
22.8	19.4	16.7	פעילות בניירות ערך
17.5	17.5	20.4	עמלות הפצה קרנות נאמנות
9.7	10.2	9.8	הפרשי המרה
1.2	1.1	1.1	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
0.8	0.9	1.4	עמלות מעסקי מימון
3.6	3.1	3.2	עמלות מעיקולים
7.0	7.0	7.0	עמלות אחרות
135.1	135.0	136.4	סך כל העמלות

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 5 – משכורות והוצאות נלוות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
130.8	141.8	163.0	משכורות
17.9	21.2	20.3	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות וחופשה
0.4	0.1	0.5	הטבות לזמן ארוך
42.4	45.7	48.4	ביטוח לאומי ומס שכר
7.5	8.2	11.9	הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים) – הטבה מוגדרת
9.8	10.9	12.4	הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים) – הפקדה מוגדרת
			הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה
3.4	4.3	2.6	
212.2	232.2	259.1	סך כל המשכורות וההוצאות הנלוות

ביאור 6 – הוצאות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
⁽¹⁾ 83.8	⁽¹⁾ 93.4	119.1	מחשב
11.8	13.5	11.7	תקשורת
10.8	11.4	9.6	פרסום ושיווק
⁽¹⁾ 8.9	⁽¹⁾ 8.8	6.2	משרדיות
11.7	12.8	16.8	שירותים מקצועיים
0.8	0.8	0.8	ביטוח
1.6	1.5	1.6	שכר חברי דירקטוריון והחזר הוצאות לדירקטורים
⁽¹⁾ 4.5	⁽¹⁾ 8.2	5.7	הדרכה והשתלמויות
-	-	2.3	עמלות
1.9	2.3	3.5	נזקי לקוחות ואחרות
135.8	152.7	177.3	סך כל ההוצאות האחרות

(1) הוצג מחדש.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 7 - הפרשה למסים על רווח מפעולות נמשכות

א. הרכב

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
73.6	55.2	55.9	מסים שוטפים בגין שנת החשבון
(0.5)	-	(0.6)	מסים שוטפים בגין שנים קודמות
73.1	55.2	55.3	סך כל המסים השוטפים
(1.1)	(1.8)	(6.8)	מסים נדחים בגין שנת החשבון
-	-	-	מסים נדחים בגין שנים קודמות
(1.1)	(1.8)	(6.8)	סך כל המסים הנדחים^(א)
72.0	53.4	48.5	הפרשה למסים על ההכנסה
א. תנועה במסים הנדחים			
(1.9)	(6.4)	(6.8)	יצירה והיפוך של הפרשים זמניים
0.8	4.6	-	שינויים בשיעורי המס
(1.1)	(1.8)	(6.8)	סך כל המסים הנדחים

הטבלה לעיל אינה כוללת את השפעת המס בגין פרטים מסוימים המוכרים בכל תקופה ישירות בהון. השפעת המס בגין פרטים שהוכרו ברווח כולל אחר הסתכמה בגידול של 12.4 מיליוני ש"ח בשנת 2017, קיטון של 0.7 מיליוני ש"ח בשנת 2016 וקיטון של 0.6 מיליוני ש"ח בשנת 2015.

ב. ההתאמה בין סכום המס התאורטי שהיה חל אילו הרווח מפעולות נמשכות היה מתחייב במס, לפי שיעור המס הסטטוטורי החל בישראל על תאגיד בנקאי, לבין הפרשה למסים על הרווח מפעולות נמשכות כפי שנזקקה בדוח רווח והפסד.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
192.4	136.8	136.1	רווח לפני מסים
37.58%	35.90%	35.04%	שיעור המס החל על בנק בישראל
72.3	49.1	47.7	מסים על הכנסה על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
מס (חיסכון במס):			
(0.3)	(0.7)	0.3	הפרשי פחת, תיאום פחת ורווח הון
(0.6)	(0.8)	(0.2)	שיעור מס שונה של חברה מאוחדת
0.4	0.4	1.1	הוצאות אחרות והתאמות לא מוכרות
(0.5)	-	(0.6)	מסים בגין שנים קודמות
0.8	4.6	-	שינוי יתרת מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס
(0.1)	0.8	0.2	אחרים
72.0	53.4	48.5	הפרשה למסים על ההכנסה

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 7 – הפרשה למסים על רווח מפעולות נמשכות (המשך)

ג. נכסי מסים נדחים התנועה בנכסי מסים נדחים

סך הכל	אחר	נכסי התכנית	הפרשה לחופשה	הפרשה להפסדי אשראי	עודף התחייבות בגין הטבות לעובדים על
59.2	1.3	29.1	3.2	25.6	
1.8	(0.2)	(0.2)	0.4	1.8	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
(0.5)	-	(0.5)	-	-	הכנסות (הוצאות) שהוכרו בדוח רווח והפסד סכומים שנזקפו לרווח כולל אחר
60.5	1.1	28.4	3.6	27.4	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
6.8	(0.5)	0.6	-	6.7	הכנסות (הוצאות) שהוכרו בדוח רווח והפסד סכומים שנזקפו לרווח כולל אחר
11.8	-	11.8	-	-	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
79.1	0.6	40.8	3.6	34.1	

מימוש המסים הנדחים מבוסס על תחזית המחושבת על פי שיעור מס ממוצע של 34.2% לשנים 2017 ו-2016, בהתאמה.

ד. לפירוט בדבר מסים על הכנסה המתייחסים לרווח כולל אחר ראה ביאור 8 רווח (הפסד) כולל אחר במצטבר.

ה. הכנסות ריבית המיוחסות לנכסים בגין מסים על הכנסה הוכרו בסעיף מסים על הכנסה בסך 0.7 מיליוני ש"ח בשנת 2017.

ו. שינויים בשיעורי המס

1. ביום 4 בינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת בקריאה שניה ושלישית את הצעת החוק להפחתת שיעור מס החברות ב-1.5% מ-26.5% ל-25%, החל מיום 1 בינואר 2016. כתוצאה מהשינוי האמור, שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על התאגיד הבנקאי ירד בשנת 2016 משיעור של 37.18% לשיעור של 35.9%.

ביום 21 בדצמבר 2016 אישרה מליאת הכנסת בקריאה שניה ושלישית את הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז - 2016. החוק קבע כי יופחת שיעור מס החברות בשנת 2017 ב-1% והחל משנת 2018 ואילך ב-2%, כך שהוא יעמוד בשנת 2017 על 24% והחל משנת 2018 על 23%. כתוצאה מהשינוי האמור, שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על הבנק ירד בשנת 2017 לשיעור של 35.043% ובשנת 2018 לשיעור של 34.188%.

כתוצאה מהפחתת שיעורי המס בהתאם לתיקוני החקיקה שלעיל, התאגיד הבנקאי הכיר בשנת 2016 בקיטון של 5.1 מיליוני ש"ח בנכסי המסים הנדחים, סכום השינוי נטו בסך של 4.6 מיליוני ש"ח הוכר כהוצאות מס בדוח רווח והפסד ו-0.5 מיליוני ש"ח ברווח כולל אחר.

ביאור 7 – הפרשה למסים על רווח מפעולות נמשכות (המשך)

2. ביום 12 באוקטובר 2015 אישרה מליאת הכנסת את צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשע"ו-2015, הקובע כי שיעור מס הרווח ומס השכר המוטלים על מוסדות כספיים ירד מ-18% ל-17%, החל מיום 1 באוקטובר 2015. כמו כן, הצו חל בשנת המס 2015 לגבי השכר המשולם בעד עבודה בחודש אוקטובר 2015 ואילך לגבי החלק היחסי מהרווח בשנת מס זו. כתוצאה מהשינוי האמור, שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על התאגיד הבנקאי ירד בשנת 2015 משיעור של 37.71% לשיעור של 37.58%, ובשנת 2016 ואילך ירד לשיעור של 37.18%.

ז. לבנק שומות מס הכנסה סופיות עד וכולל שנת המס 2012, בהתאם לאישור פקיד השומה. לבנק שומות ניכויים עד וכולל שנת 2011. לחברת הבת ב.י.ג.ה שומות מס סופיות עד וכולל שנת 2012.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 8 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

1. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2017			2016			2015		
התאמות בגין ניירות			התאמות בגין ניירות			התאמות בגין ניירות		
ערך זמינים			ערך זמינים			ערך זמינים		
הטבות לעובדים			הטבות לעובדים			הטבות לעובדים		
סך הכול			סך הכול			סך הכול		
0.1	(10.6)	(10.5)	(0.2)	(10.1)	(10.3)	(1.1)	(10.2)	(11.3)
יתרה לתחילת שנה								
שינוי נטו במהלך								
(0.9)	(23.0)	(23.9)	0.3	(0.5)	(0.2)	0.9	0.1	1.0
השנה								
(0.8)	(33.6)	(34.4)	0.1	(10.6)	(10.5)	(0.2)	(10.1)	(10.3)
יתרה לסוף שנה								

2 שינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2017			2016			2015		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:								
(1.5)	0.6	(0.9)	0.5	(0.2)	0.3	1.7	(0.5)	1.2
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן								
-	-	-	-	-	-	(0.4)	0.1	(0.3)
(1.5)	0.6	(0.9)	0.5	(0.2)	0.3	1.3	(0.4)	0.9
שינוי נטו במהלך השנה								
הטבות לעובדים:								
(37.4)	12.7	(24.7)	(1.1)	(0.1)	(1.2)	(0.5)	0.1	(0.4)
רווח (הפסד) אקטוארי נטו								
2.6	(0.9)	1.7	1.1	(0.4)	0.7	0.8	(0.3)	0.5
(רווחים) הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾								
(34.8)	11.8	(23.0)	-	(0.5)	(0.5)	0.3	(0.2)	0.1
שינוי נטו במהלך השנה								
(36.3)	12.4	(23.9)	0.5	(0.7)	(0.2)	1.6	(0.6)	1.0
סך הכול השינוי נטו במהלך השנה								

- (1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה ביאור 3- הכנסות מימון שאינן מריבית.
- (2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות. לפירוט נוסף ראה ביאור 5 - משכורות והוצאות נלוות.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 9 – מזומנים ופיקדונות בבנקים

31/12/2016	31/12/2017	
4,634.9	3,617.7	מזומנים ופיקדונות בבנק ישראל
9,863.2	10,384.4	פיקדונות בבנקים מסחריים ⁽²⁾
14,498.1	14,002.1	סך כל המזומנים והפיקדונות בבנקים⁽¹⁾
5,042.6	3,684.0	(1) מזה מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנק ישראל לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים
		(2) היתרות מוצגות לאחר השפעת הפרשה להפסדי אשראי. לפרטים לגבי ההפרשה להפסדי אשראי ראה ביאור 23 להלן.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 10 - ניירות ערך

א. הרכב

ליום 31 בדצמבר 2017

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
א. איגרות חוב המוחזקות לפדיון של ממשלת ישראל				
112.6	112.6	6.6	-	119.2
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווח כולל אחר מצטבר ⁽²⁾	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
ב. איגרות חוב זמינות למכירה של ממשלת ישראל				
693.7	694.9	0.2	1.4	693.7
693.7	694.9	0.2	1.4	693.7
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה				
806.3	807.5	6.8	1.4	812.9
סך כל ניירות הערך				
ליום 31 בדצמבר 2016				

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
א. איגרות חוב המוחזקות לפדיון של ממשלת ישראל				
-	-	-	-	-
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווח כולל אחר מצטבר ⁽²⁾	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
ב. איגרות חוב זמינות למכירה של ממשלת ישראל				
29.1	28.8	0.3	-	29.1
29.1	28.8	0.3	-	29.1
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה				
29.1	28.8	0.3	-	29.1
סך כל ניירות הערך				

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בסעיף 'התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו'.

הערה: פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאור 2- הכנסות והוצאות ריבית וביאור 3- הכנסות מימון שאינן מריבית.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 10 – ניירות ערך (המשך)

ב. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש:

31 בדצמבר 2017			
12 חודשים ומעלה		פחות מ - 12 חודשים	
הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן
0-20%		0-20%	
איגרות חוב			
-	-	1.4	673.9
של ממשלת ישראל			

(1) ליום 31 בדצמבר 2016 אין ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 11 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות⁽¹⁾, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

אשראי לציבור					
מסחרי	פרטי ואחר	סך הכול	בנקים	סך הכול	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017					
יתרת חוב רשומה					
3.4	31.2	34.6	10,388.0	10,422.6	חובות שנבדקו על בסיס פרטי
439.0	9,160.8	9,599.8	-	9,599.8	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
442.4	9,192.0	9,634.4	10,388.0	20,022.4	סך כל החובות
מזה:					
2.6	29.6	32.2	-	32.2	חובות פגומים בארגון מחדש
0.5	7.0	7.5	-	7.5	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
4.5	39.8	44.3	-	44.3	חובות בעייתיים אחרים
7.6	76.4	84.0	-	84.0	סך הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
0.2	1.7	1.9	3.6	5.5	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטי
3.3	59.8	63.1	-	63.1	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
3.5	61.5	65.0	3.6	68.6	סך כל ההפרשה להפסדי אשראי
0.1	1.7	1.8	-	1.8	מזה: בגין חובות פגומים
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016					
יתרת חוב רשומה					
1.7	33.6	35.3	9,867.2	9,902.5	חובות שנבדקו על בסיס פרטי
384.6	8,568.2	8,952.8	-	8,952.8	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
386.3	8,601.8	8,988.1	9,867.2	18,855.3	סך כל החובות
מזה:					
1.7	31.6	33.3	-	33.3	חובות פגומים בארגון מחדש
0.4	4.8	5.2	-	5.2	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
3.1	38.7	41.8	-	41.8	חובות בעייתיים אחרים
5.2	75.1	80.3	-	80.3	סך הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
0.1	2.3	2.4	4.0	6.4	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטי
2.7	52.4	55.1	-	55.1	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
2.8	54.7	57.5	4.0	61.5	סך כל ההפרשה להפסדי אשראי
0.1	2.3	2.4	-	2.4	מזה: בגין חובות פגומים

(1) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט איגרות חוב.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 11 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

אשראי לציבור				
סך הכל	בנקים	סך הכול	פרטי ואחר	מסחרי
53.7	3.2	50.5	49.0	1.5
יתרה ליום 1 בינואר 2015				
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015				
10.5	(0.7)	11.2	9.3	1.9
(23.4)	-	(23.4)	(21.9)	(1.5)
14.1	-	14.1	13.8	0.3
(9.3)	-	(9.3)	(8.1)	(1.2)
54.9	2.5	52.4	50.2	2.2
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015				
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016				
17.4	1.5	15.9	13.5	2.4
(25.1)	-	(25.1)	(22.8)	(2.3)
15.0	-	15.0	14.5	0.5
(10.1)	-	(10.1)	(8.3)	(1.8)
62.2	4.0	58.2	55.4	2.8
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016				
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				
28.5	(0.4)	28.9	25.6	3.3
(36.1)	-	(36.1)	(32.9)	(3.2)
14.9	-	14.9	14.3	0.6
(21.2)	-	(21.2)	(18.6)	(2.6)
69.5	3.6	65.9	62.4	3.5
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017				
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים				
0.9	-	0.9	0.9	-
0.7	-	0.7	0.7	-
0.9	-	0.9	0.9	-

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 12 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו

שם	עיסוק	חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים		החלק בזכויות ההצבעה		השקעה במניות לפי שווי מאזני		חלק ברווח הנקי מפעולות רגילות	
		2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
		באחוזים		באחוזים		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
ב.י.נ.ה. - בנק									
יהב נכסים									
והחזקת בניינים									
השקעה									
בנכסים		100	100	100	100	83.8	80.2	3.6	5.1
בע"מ ⁽¹⁾									

(1) כלולה בדוח הכספי של הבנק באיחוד מלא.

(2) הבנק מחזיק 20% בחברת מגן של"ם שירותים לגופים מוסדיים בע"מ, אשר הפסיקה את פעילותה ביום 31 בדצמבר 2013.

(3) חברת חן יהב בע"מ פורקה במהלך שנת 2016.

(4) בהתאם להנחיות שקבע המפקח על הבנקים, העביר הבנק לידי נאמן את אחזקותיו בחברות יהב רופאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ, יהב אחים ואחיות - חברה לניהול קופות גמל בע"מ ויהב פ.ר.ח. - חברה לניהול קופות גמל בע"מ, וזאת לשם מכירתן.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 13 - בניינים וציוד

א. הרכב ותנועה במהלך השנה

עלות ⁽²⁾	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר) ⁽¹⁾	ציוד וריהוט	זכויות שימוש ועלויות תוכנה	סך הכול
יתרה ליום 1 בינואר 2016	219.5	193.1	143.8	556.4
תוספות	9.6	6.8	63.7	80.1
גריעות	-	(1.1)	-	(1.1)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	229.1	198.8	207.5	635.4
תוספות	10.4	6.3	33.0	49.7
גריעות	(17.5)	-	-	(17.5)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	222.0	205.1	240.5	667.6
פחת				
יתרה ליום 1 בינואר 2016	115.3	167.5	36.7	319.5
פחת	11.8	8.2	6.3	26.3
גריעות	-	(1.1)	-	(1.1)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	127.1	174.6	43.0	344.7
פחת	13.6	8.7	33.0	55.3
גריעות	(8.2)	-	-	(8.2)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	132.5	183.3	76.0	391.8
הערך בספרים				
2015	104.2	25.6	107.1	236.9
2016	102.0	24.2	164.5	290.7
2017	89.5	21.8	164.5	275.8
שיעור פחת ממוצע משוקלל (באחוזים)				
2016	7.1	17.8	25.1	
2017	7.2	17.9	24.6	

(1) זכויות במקרקעין בסך של 13.1 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 13.7 מיליון ש"ח) טרם נרשמו על הבנק בלשכת רישום מקרקעין.

(2) לרבות הוצאות שכר, שכירות והוצאות שהוונו (שטרם הופחתו במלואם) אשר הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2017 בסך של 182.0 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 152.8 מיליון ש"ח). לפירוט נוסף לגבי מדיניות זכויות שימוש ועלויות תוכנה ראה בביאור 1 (יא) בדוחות הכספיים.

ב. פרטים נוספים:

שיטת הפחת ושיעורי הפחת שמיושמים עבור קבוצות הנכסים השונים הינם כדלקמן:

בניינים -	4%
שיפורים במושכר -	10% ומעלה
ציוד משרדי וריהוט -	7%
ציוד אלקטרוני -	15%-20%
כלי רכב -	15%
מחשוב, זכויות שימוש ועלויות תוכנה -	20%-33%

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 14 – נכסים אחרים

31/12/2016	31/12/2017	
60.5	79.1	נכסי מסים נדחים, נטו (ראה ביאור לג נכסי מסים נדחים)
20.2	12.5	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
16.2	19.0	הכנסות לקבל
7.9	13.8	הוצאות מראש
0.6	4.0	חייבים אחרים ויתרות חובה
105.4	128.4	סך כל הנכסים האחרים

ביאור 15 – פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות בישראל לפי סוג המפקיד

31/12/2016	31/12/2017	
		פיקדונות לפי דרישה
10,052.0	11,723.1	אינם נושאים ריבית
3,229.8	4,143.0	נושאים ריבית
13,281.8	15,866.1	סך כל פיקדונות לפי דרישה
6,991.2	5,042.3	פיקדונות לזמן קצוב
20,273.0	20,908.4	סך כל פיקדונות הציבור
		מזה:
19,590.9	20,230.8	פיקדונות של אנשים פרטיים
-	-	פיקדונות של גופים מוסדיים
682.1	677.6	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31/12/16	31/12/17	
		תקרת הפיקדון
16,620.0	17,048.2	עד 1
3,554.3	3,824.8	מעל 1 עד 10
98.7	35.4	מעל 10 עד 100 ⁽¹⁾
20,273.0	20,908.4	סך הכול

(1) לימים 31 בדצמבר 2017 ו- 31 בדצמבר 2016 תקרת פיקדון בסך 13.3 מיליוני ש"ח ו-55.3 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 16 – כתבי התחייבות נדחים

31/12/2016	31/12/2017	שיעור תשואה	משך חיים	
		פנימי	ממוצע	
		%	בשנים	
792.8	941.0 ⁽¹⁾	4.2	3.9	כתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות במטבע ישראלי צמוד למדד

(1) העלייה נובעת מהנפקת כתבי התחייבות נדחים מותנים בשנת 2017. לפרטים נוספים ראה ביאור 28ב'.

ביאור 17 – התחייבויות אחרות

31/12/2016	31/12/2017	
40.6	30.1	עובדים בגין שכר עבודה
83.2	119.5	עודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי התכנית
41.7	26.9	הוצאות לשלם
0.7	0.9	הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירים חוץ מאזניים (ראה ביאור 11)
1,338.8	1,381.4	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
14.1	6.8	זכאים אחרים ויתרות זכות
1,519.1	1,565.6	סך כל ההתחייבויות האחרות

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 18 – הטבות לעובדים

א. כללי:

לבנק תכנית להטבה מוגדרת ממומנת ולא ממומנת ביחס לכלל עובדיו, התכנית הנ"ל מספקת הטבה מוגדרת המבוססת על שנות שירות ומשכורת אחרונה. התחייבות הבנק לשלם פיצויי פרישה או פיטורין מכוסה בעיקר באמצעות הפקדות שוטפות על בסיס השכר לפנסיה, על שם העובדים בקופות גמל ופנסיה מוכרות. הבנק נוהג להשלים לעובדים הזכאים לפיצויים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות. הבנק אינו רשאי למשוך את כספי היעודה אלא לצורך תשלום פיצויי פרישה בלבד. לחלק מעובדיו, התחייב הבנק להעביר לבעלותם עם סיום עבודתם מכל סיבה את מרכיב פיצויי הפיטורים שבקופות גמל ופנסיה מוכרות (לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים). לעובדים אלה לא נדרש הבנק להשלים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות.

ב. עבור כל סוג הטבה מהותית לעובדים מוצגת ההתחייבות בגין אותה הטבה ונכסי התכנית המיועדים לתשלום אותה הטבה, אם קיימים, כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
פיצויים ופנסיה		
145.2	188.3	סכום ההתחייבות
111.8	120.6	השווי הוגן של נכסי התכנית
33.4	67.7	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית
33.4	67.7	עודף התחייבות שנכלל בסעיף התחייבויות אחרות

ג. תכניות פיצויים ופנסיה להטבה מוגדרת:

1. מחויבויות ומצב המימון:

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2016	2017	
א. שינוי במחויבויות בגין הטבה חזויה:		
134.9	145.2	מחויבויות בגין הטבה חזויה בתחילת השנה
6.6	8.5	עלות שירות
5.2	5.6	עלות ריבית
(1)	40.3	הפסד (רווח) אקטוארי
(1.5)	(11.3)	הטבות ששולמו
145.2	188.3	מחויבויות בגין הטבה חזויה בסוף השנה
138.5	173.9	מחויבויות בגין הטבה מצטברת בסוף השנה

(1) פחות מ-0.1 מיליוני ש"ח.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 18 – הטבות לעובדים (המשך)

ג. תכניות פיצויים ופנסיה להטבה מוגדרת (המשך):
1. מחויבות ומצב מימון (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
ב. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית:		
104.4	111.8	שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת השנה
2.1	7.7	תשואה בפועל של נכסי התכנית
6.2	6.3	הפקדות לתכנית על ידי התאגיד הבנקאי
(0.9)	(5.2)	הטבות ששולמו
111.8	120.6	שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף השנה
33.4	67.7	מצב המימון – התחייבות נטו שהוכרה בסוף השנה
ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
ג. סכומים שהוכרו במאזן:		
33.4	67.7	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות
ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
ד. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת המס:		
(10.2)	(44.9)	הפסד אקטוארי ברווח כולל אחר מצטבר
ה. תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התכנית:		
145.2	188.3	מחויבות בגין הטבה חזויה
138.5	173.9	מחויבות בגין הטבה מצטברת
111.8	120.6	שווי הוגן של נכסי התכנית

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 18 – הטבות לעובדים (המשך)

ג. תכניות פיצויים ופנסיה להטבה מוגדרת (המשך):

2. הוצאות לתקופה:

א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד בגין תכנית פנסיה להטבה מוגדרת ולהפקדה מוגדרת:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
תכנית פיצויים ופנסיה להטבה מוגדרת:			
6.8	6.6	8.5	עלות שירות
4.4	5.2	5.6	עלות ריבית
(4.1)	(4.2)	(4.3)	תשואה חזויה על נכסי תכנית
0.1	(1) –	–	אחר
הפחתה של סכומים שלא הוכרו:			
0.3	0.6	2.1	הפסד אקטוארי נטו
7.5	8.2	11.9	סך עלות ההטבה נטו
9.8	10.9	12.4	סך הוצאה בגין תכנית פיצויים ופנסיה להפקדה מוגדרת
17.3	19.1	24.3	סך הוצאות שנכללו במשכורות והוצאות נלוות
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
ב. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס:			
1.2	2.1	36.7	הפסד אקטוארי נטו השנה
(0.3)	(0.6)	(2.1)	הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי
0.9	1.5	34.6	סך הכול הוכר ברווח כולל אחר
7.5	8.2	11.9	סך עלות ההטבה נטו
8.4	9.7	46.5	סך הכול בעלות ההטבה נטו לשנה וברווח כולל אחר

(1) פחות מ-0.1 מיליוני ש"ח.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 18 – הטבות לעובדים (המשך)

ג. תכניות פנסיה להטבה מוגדרת (המשך):

2. הוצאות לתקופה (המשך):

ג. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כ(הוצאה) וכהכנסה בשנת 2018 לפני השפעת המס:

הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי נטו	(3.1)
סך הכול צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר	(3.1)

3. הנחות:

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
א. הנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו:		
1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה (באחוזים):		
3.75	2.74	שיעור היוון (נומינלי)
2.00	1.44	שיעור עלית המדד
1.75	1.75	שיעור גידול בתגמול (ריאלי)
		שיעור עזיבה:
16.25	16.25	עד גיל 55- וותק עד 3 שנים
3.39	3.39	עד גיל 55- וותק מעל 3 שנים
8.28	8.28	מעל גיל 56 וותק מעל 3 שנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	2017
2. ההנחות העיקריות המשמשות למידת עלות ההטבה נטו לתקופה (באחוזים):		
4.07	4.06	3.70
4.08	4.07	3.85
1.75	1.75	1.75

גידול בנקודות אחוז אחת				
קלטון בנקודת אחוז אחת				
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס:				
10.4	14.1	(8.6)	(11.1)	שיעור היוון
(4.7)	(8.9)	7.2	12.5	שיעור גידול בתגמול
0.4	4.2	(0.9)	(3.2)	שיעור עזיבה

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 18 – הטבות לעובדים (המשך)

ג. תכניות פנסיה להטבה מוגדרת (המשך):

4. נכסי תכנית:

א. בהתאם להוראות החוק וההסכמים שנחתמו בין הבנק לבין נציגות העובדים, מפקיד הבנק לנכסי התכנית 14.83% משכרו של כל עובד לקרנות פנסיה, קופות גמל ותכניות ביטוח מנהלים, לכיסוי מחויבותו הנובעת מתכניות ההטבה המוגדרת שהוא מממן. נכסי תכניות אלה מנוהלים על ידי מנהלי קרנות הפנסיה, קופות הגמל ותכניות ביטוח המנהלים וההשקעות בנכסי התכנית, אינן נקבעות על ידי הבנק, אלא על ידי מנהלי אותם גופים. הנתונים מבוססים על הגופים העיקריים שבהם מופקדים כ-84% מכספי נכסי התכניות.

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
ב. הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית:		
סוג נכס		
מניות	31.3	41.6
סיוע ממשלתי לקרנות פנסיה ותיקנות	11.4	11.3
אחר	11.8	8.1
איגרות חוב: ממשלתיות	13.1	15.5
ממשלתיות מיועדות	26.6	11.5
קונצרניות	26.4	23.8
סך הכול	120.6	111.8
ג. השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה 2018 (באחוזים):		
סוג נכס		
מניות	26	37
סיוע ממשלתי לקרנות פנסיה ותיקנות	10	9
אחר	7	10
איגרות חוב: ממשלתיות	12	11
ממשלתיות מיועדות	23	22
קונצרניות	22	22
סך הכול	100	100

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 18 – הטבות לעובדים (המשך)

ג. תכניות פנסיה להטבה מוגדרת (המשך):
4. נכסי תכנית:

5. תזרימי מזומנים:

א. הפקדות בתכנית פנסיה להטבה מוגדרת:

תחזית		הפקדות בפועל
לשנת		לשנה שהסתיימה ביום
2018 ⁽¹⁾		31 בדצמבר
2017	2016	
6.4	6.3	6.2

הפקדות

(1) אומדן הפקדות שצפוי לשלמן לתוכניות פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2018.

ב. ההטבות שהתאגיד הבנקאי צופה לשלם בעתיד:

שנה	
2018	36.0
2019	15.0
2020	7.8
2021	7.9
2022	7.2
2023-2027	38.2
2028 ואילך	96.2
סך הכול	208.3

ד. תכנית התייעלות

בחודש ינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב הנחיות למערכת הבנקאית, אשר מקנה כלים שיאפשרו לתאגידים בנקאיים לנקוט בצעדי התייעלות ודורש מהבנקים לקבוע תכנית התייעלות ארוכת טווח. לצד בקשה זו הפיקוח ינקוט בצעדים על מנת להסיר מכשולים ליישום תכנית ההתייעלות. הפיקוח יאשר לתאגיד בנקאי הקלות בנושא הלימות ההון, בכפוף לעמידה בתנאים שפורטו במכתב. במהלך שנת 2017 אישר דירקטוריון הבנק תכנית פרישה מרצון שהומלצה על ידי הנהלת הבנק. הבנק קיבל אישור לתכנית מהפיקוח על הבנקים בהתאם לנדרש בהוראת ההתייעלות. תכנית הפרישה מרצון מוצעת לעובדים בהתאם לקריטריונים הקבועים בתכנית. עלויות ההתחייבות האקטוארית בגין תכנית הפרישה הסתכמו בסך של כ - 35 מיליון ש"ח, לפני מס (23 מיליון ש"ח לאחר מס). עלויות אלו טופלו כהפסד אקטוארי ונזקפו לרווח כולל אחר. בתקופות עוקבות יופחתו לרווח והפסד עלויות התכנית בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים. בתקופת דיווח בהן יתקיים 'סילוק' (כהגדרתו בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב), תתווסף הפחתה מעבר להפחתה האמורה, בשיעור עלויות הסילוק בהן נשא הבנק מתוך יתרת ההתחייבויות לפיצויים. בהתאם להנחיות בנק ישראל, הבנק יינה מהקלה בחישובי יחסי הלימות ההון. בהתאם לכך, השפעת עלות ההתייעלות תיפרס על פני חמש שנים בהון.

ביאור 18 – הטבות לעובדים (המשך)

ה. מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי

ביום 19 בנובמבר 2013 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא 'מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי'. החוזר קובע את התקנת הוראת ניהול בנקאי תקן 301A. הוראה זו קובעת כללים שמטרתם להבטיח שהסדרי התגמול בתאגיד הבנקאי יהיו עקביים עם מסגרת ניהול הסיכונים ועם המטרות ארוכות הטווח של התאגיד הבנקאי.

בחודש אוגוסט 2015 פרסמה המפקחת על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקן 301A 'מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי'.

עיקרי התיקונים להוראה כוללים בין היתר: הנחיה לעגן מראש בהסדרי התגמול את יכולתו של התאגיד הבנקאי לדרוש מעובד מרכזי להשיב תגמולים משתנים ששולמו לו, במקרים שנקבעו בהוראה; דרישה שתגמול יו"ר הדירקטוריון וחברי הדירקטוריון האחרים יהיה תגמול קבוע בלבד (תגמול שאינו מותנה ביצועים). קביעת תגמול יו"ר הדירקטוריון תהיה בהתאם למנגנון שנקבע, ותביא בחשבון אלמנטים כגון גודל התאגיד הבנקאי ומורכבות פעילויותיו. כמו כן על השיקולים בקביעת גובה התגמול להביא בחשבון אלמנטים ערכיים אשר באו לידי ביטוי בחקיקה ובתזכירי חוק רלוונטיים; נוספו הנחיות שנועדו למנוע ניגודי עניינים בצמתים אפשריים הקשורים לתגמול נושאי משרה ועובדים: כל תאגיד בקבוצה הבנקאית נדרש לשאת בעלויות נושא המשרה הבכירה או העובד שלו. יאסר על עובד מרכזי לקבל תגמול בכל צורה שהיא ישירות מבעלי השליטה בתאגיד, מקרוביהם או מתאגידים בשליטת גורמים אלו (למעט דירקטור פנימי שאינו יו"ר הדירקטוריון).

תחולת חוזר בנק ישראל הינה על הסכם תגמול שאושר מיום פרסום החוזר ואילך, לרבות הארכה או שינוי של הסכם תגמול קיים (למעט שינוי טכני). בנוגע להסכם תגמול שאושר לפני מועד פרסום החוזר התחולה הינה מיום 31 בדצמבר 2017. הדרישות לפי סעיף 19 להוראה יחולו לא יאוחר מ-6 חודשים מיום פרסום החוזר.

בעקבות אישורו של חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 (להלן חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים) והשלכותיו הצפויות על גובה התגמול בתאגידים הבנקאיים והרכבו, פרסם בנק ישראל בחודש ספטמבר 2016 חוזר לתיקון נוסף של הוראת ניהול בנקאי תקן מספר 301A.

עדכון ההוראה כולל, בין היתר, את השינויים המפורטים להלן: התווספה הפניה לחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים; קבוצת העובדים המרכזיים המינימאלית צומצמה, כך שאין חובה לכלול מנהל המדווח ישירות למנהל המדווח ישירות למנכ"ל. כמו כן, ניתן שלא לכלול בהגדרת עובד מרכזי עובד שתגמולו מקיים את שני התנאים המצטברים המנויים בהוראה בהגדרת עובד מרכזי, ובלבד שאינו נושא משרה בהתאם לחוק החברות; עודכנה ההתייחסות לאופן הענקה ותשלום של המרכיב המשתנה; הועלה רף התגמול המשתנה הפטור מדרישת הדחייה.

במקביל לעדכון ההוראה, פרסם הפיקוח טיוטת עדכון לקובץ שאלות ותשובות בנושא מדיניות תגמול. במסגרת הטיטה נכללה הבהרה ביחס לסעיף המאפשר לדירקטוריון לערוך התאמות במדיניות התגמול. בהתאם להבהרה, אין לבצע התאמה בדיעבד של הקריטריונים לתגמול בהתאם לביצועים בפועל, אך ניתן לבצע התאמה לקריטריונים עקב שינוי אקסוגני משמעותי לתאגיד הבנקאי, כגון שינוי ברגולציה או במשתני מקרו משמעותיים. לבנק תכנית תגמול עד לתום שנת 2016. הבנק נערך להכנת תכנית תגמול חדשה לשנים 2017-2019.

חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים

ביום 29 במרץ 2016 אושר חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו - 2016 (להלן: 'החוק'). החוק פורסם ברשומות ביום 12 באפריל 2016. חוק קובע, בין היתר, כי התקשרות של תאגיד פיננסי הכוללת מתן תגמול, שההוצאה החזויה בשלו, כפי שחושבה למועד האישור בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים, צפויה לעלות על 2.5 מיליוני ש"ח בשנה, לא

ביאור 18 – הטבות לעובדים (המשך)

תאוצר, אלא אם כן היחס שבין ההוצאה החזויה בשל התגמול כאמור, לבין ההוצאה בשל התגמול הנמוך ביותר ששילם התאגיד הפיננסי לעובד התאגיד בשנה שקדמה למועד ההתקשרות, קטן מ-35. לענין זה, תגמול כולל, בין היתר, תגמול פרישה שאינו תשלום פנסיוני ושאינו פיצויי פיטורין על פי דין.

בנוסף, נקבעו בחוק כללים לענין אי התרת ניכוי ההוצאה העודפת לצרכי חישוב ההכנסה החייבת במס הכנסה. הוראות החוק יחולו על התקשרות שאושרה החל ביום פרסום החוק ואילך. לגבי התקשרות שאושרה לפני יום פרסום החוק, יחולו הוראות החוק החל מתום שישה חודשים מיום הפרסום.

על רקע אישור החוק כאמור, פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 7 באפריל 2016 מכתב בדבר 'היערכות הבנק לחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים'. בהתאם למכתב, נדרש להעריך את ההשלכות האפשריות והסיכונים לתאגיד הבנקאי, ככל שיהיו, מכניסת החוק לתוקף, לרבות האפשרות לעזיבת אנשי מפתח ברמות הניהוליות השונות וכן ההשפעות על תכניות ארוכות הטווח של התאגיד הבנקאי לרבות היכולת לבצע תכנית התייעלות משמעותית, כפי שדרש הפיקוח על הבנקים (ראה בנוסף ביאור 28(1)). כמן כן, נדרש הבנק לבחון את הצורך לעדכן את ההתחייבויות לזכויות עובדים בדוחות הכספיים, על רקע השינויים שחלו בנסיבות העלולים להשליך על אומדני הפרישה בתאגידים הבנקאיים.

בנוסף, נדרש לבחון את הצורך לעדכן את ההתחייבויות לזכויות עובדים בדוחות הכספיים הקרובים של התאגיד הבנקאי, בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, על רקע השינויים שחלו בנסיבות, העלולים להשליך על אומדני הפרישה בתאגידים הבנקאיים.

בחודש יוני 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב נוסף בנושא היערכות הבנקים לחוק. במסגרת המכתב, נדרש תאגיד בנקאי על ידי המפקחת על הבנקים לנקוט בצעדים הנדרשים על מנת למנוע פגיעה בהתנהלותו התקינה. עליו לפעול, בין היתר, על בסיס חוות דעת משפטיות וחשבונאיות מבוססות, להתאמת תנאי התגמול של העובדים בו לקבוע בחוק, ובכלל זה לתת מענה להתחייבויות התאגיד כלפי העובדים הרלוונטיים בגין זכויות העבר שלהם.

במקביל, הוגשה עתירה לבג"צ על ידי איגוד הבנקים בנוגע לפרשנות החוק ואופן יישומו. ביום 29 בספטמבר 2016 נתן בית המשפט העליון פסק דין בעתירה, ובו הבהיר עקרונות מנחים לפרשנות הוראות החוק, ובפרט את היקף תחולת מגבלות היחס על חוזים קיימים. השפעה של החוק על הדוחות הכספיים אינה מהותית.

הסכמי עבודה ושכר

לבנק הסכם שכר קיבוצי עם נציגות העובדים אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול בבנק לשנים 2013-2016, ההסכם הוארך.

הגוף המפקח על התגמול בבנק

1. ועדת התגמול של דירקטוריון הבנק הינה הגוף המפקח בבנק על נושא התגמול. הועדה מורכבת מארבעה חברים. החלטות ועדת התגמול מובאות לאישור הדירקטוריון.
2. תחילת מדיניות התגמול הכללית של הבנק חלה על כלל עובדי הבנק משנת 2015. המדיניות עודכנה במהלך שנת 2017.
3. העובדים המוגדרים כנושאי משרה בכירה בבנק הינם יו"ר הדירקטוריון, מנכ"ל הבנק, חברי הנהלת הבנק וקצין הציות ואיסור הלבנת ההון.
4. העובדים המוגדרים כעובדים מרכזיים בבנק למעט נושאי המשרה הבכירה הינם עובדים שעשויה להיות להם השפעה מהותית על פרופיל הסיכון של התאגיד הבנקאי, המדווחים ישירות למנכ"ל או למנהל המדווח ישירות למנכ"ל, וסך התגמול השנתי שלהם עולה על 1,500 אלפי ש"ח.

ביאור 18 – הטבות לעובדים (המשך)

תכנון ומבנה התגמול בבנק מאפיינים עיקריים של מדיניות התגמול תכנית מענקים לנושאי משרה

א. נושאי משרה אשר אינם עוסקים בתפקידי פיקוח ובקרה ככלל, תכנית המענקים לנושאי משרה כאמור, מבוססת על קביעת סכום זכאות למענק שנתי, אשר ייקבע בהתאם להשגת יעדי תשואה על ההון, יחס יעילות תפעולית והערכת ביצועים אישית. הזכאות למענק תותנה בתנאי סף של עמידת הבנק ביעדי הלימות ההון. התכנית כוללת טווחי ביצוע מינימאליים ומקסימאליים עבור יעדים אלה, כאשר בהתאם למידת השגתם, ייקבעו סכומי זכאות חיוביים או שליליים. חישוב התשואה על ההון, ייערך בהתבסס על הרווח הנקי המותאם של הבנק (בנטרול הכנסות והוצאות בעלות אופי חד פעמי) ועל פי ההון המועסק. רכיב הערכת הביצועים, יתבסס על בחינת ביצועי נושאי המשרה, על פי פרמטרים כמותיים ואיכותיים שונים, תוך מתן התייחסות נפרדת לנושאי ציות, רגולציה, עמידה בחוקים ובתקנות וכן ביעדי ניהול סיכונים פנימיים של הבנק ("יעדי ציות"). אי עמידה ביעדי ציות, תשלול את זכאות נושא המשרה לסכום מענק חיובי בגין רכיב הערכת הביצועים בכללותו.

ב. נושאי משרה העוסקים בתפקידי פיקוח ובקרה

בהתייחס לנושאי משרה כאמור, סכום הזכאות למענק שנתי יחושב על בסיס שני רכיבים כדלקמן:

1. רכיב בסכום קבוע אשר הזכאות לו מותנית בקיומו של רווח שנתי נקי ועמידה ביעדי הלימות ההון.
2. רכיב משתנה אשר ייקבע בהתאם להערכת ביצועי נושא המשרה על פי פרמטרים כמותיים ואיכותיים הרלוונטיים לתפקידו.

תכנית מענקים לעובדי הבנק שאינם נושאי משרה ("העובדים")

- א. סכומי המענקים לעובדים ייקבעו כדלקמן:
- יחושב סל מענקים כולל כמכפלה של סך שכר העובדים בפקטור אשר ייקבע בהתאם לתשואה על ההון שתושג על ידי הבנק בגין שנת המענק ("הפקטור").
  - בתוך הטווחים המפורטים לעיל, סכומי המענקים האישיים עבור העובדים ייקבעו בהתאם לתוצאות תהליך הערכת העובדים, המתקיים בבנק מדי שנה.
  - ב. הוראות כלליות בדבר מענקים לעובדים
  - מדי שנה יוגדרו עבור העובדים, תקרות מענקים אישיות.
  - לגבי "עובדים מרכזיים", כהגדרת הוראות הפיקוח על הבנקים, אשר היקף זכאותם למענק שנתי, בשנה מסוימת, יחייב פריסה של המענק לו הם זכאים, יחול הסדר דחייה כדלקמן:
    - תשלום של לפחות מחצית המענק, תידחה ותיפרס על פני תקופה של 3 שנים. הפריסה לא תהא מהירה מפריסה בשיטת הקו הישר.
    - כמו כן, תשלום בפועל של חלק מענק נדחה כאמור, יותנה בקיומו של רווח נקי חיובי וכן בעמידה ביעדי הלימות ההון של בנק ישראל בשנה בה ישולם חלק המענק הנדחה.

ביאור 18 – הטבות לעובדים (המשך)

כללי

- תקרת סך המענקים הכולל לנושאי משרה ועובדים, בשנה מסוימת, לא יעלה על 19.5% מהרווח הנקי של הבנק באותה שנה.
- בחודש פברואר 2018 אושרה תכנית מענקים לנושאי משרה ולעובדי הבנק לשנים 2018-2020. תכנית המענקים מבוססת על הפרמטרים הבאים: תשואה על ההון, יחסי יעילות תפעולית, KPI's יעדים אגפיים לנושאי משרה ורכיב שיקול דעת.

תכנית מענקים בקשר עם פרויקט הסבת מערכות המידע בבנק

כללי

באפריל 2014 הבנק החל בפרויקט של הקמת מערכת ליבה בנקאית עצמאית ("הפרויקט"). לנוכח חשיבות הפרויקט, ועל מנת לקדם את השלמתו בצורה מיטבית בהתאם ללוחות הזמנים שהוגדרו, הבנק אימץ תכנית מענקים עבור קבוצה של כ- 70 עובדים בהם גם נושאי משרה, אשר הוגדרו כמובילי הפרויקט מטעם הבנק ("תכנית המענקים" ו-"חברי הפרויקט" בהתאמה). תכנית המענקים כללה מתן מענקים בכסף ובשווה כסף שניתנו לחברי הפרויקט, בהתאם להשגת אבני דרך, החל מדצמבר 2014, ועד לתום הפרויקט בסוף שנת 2017. כמו כן, היות ולצורך השלמת הפרויקט בצורה מיטבית, נדרש שיתוף פעולה רוחבי מאת כלל עובדי הבנק, תכנית המענקים כללה גם מענק ששולם לכלל עובדי הבנק. הניהול השוטף של תכנית המענקים וביצוע תשלומים מכוחה היה בסמכותה של ועדה בראשותו של מנכ"ל הבנק ובפיקוחה של ועדת התגמול של דירקטוריון הבנק. תכנית המענקים עלתה בקנה אחד עם עקרונות מדיניות התגמול לנושאי המשרה שאומצה על ידי הבנק וככזו, תשלום מענקים מכוחה לחברי הפרויקט שהינם חברי הנהלה, מותנה, בין השאר, (בנוסף לתנאים הפרטניים לתשלום המענקים אשר מפורטים בתכנית המענקים) גם בעמידה ביחס הלימות ההון שקבע דירקטוריון הבנק.

יעדים עיקריים של מדיניות התגמול

- דירקטוריון הבנק רואה חשיבות רבה בקביעת מדיניות תגמול נאותה המבטיחה שהסדרי התגמול לנושאי המשרה בבנק יהיו עקביים עם מסגרת ניהול הסיכונים של הבנק, עם המטרות ארוכות הטווח של הבנק, התכנית האסטרטגית של הבנק ועם ביצועי נושאי המשרה בפועל בטווח הקצר, הבינוני והארוך. בהתאם לאמור לעיל, המטרות שעמדו בפני דירקטוריון הבנק בגיבוש מסמך מדיניות זה היו כדלקמן:
1. קידום מטרות הבנק, התכנית האסטרטגית שלו, תכניות העבודה שלו ומדיניותו, בראייה ארוכת טווח.
  2. יצירת מערך תמריצים סביר וראוי לנושאי המשרה בבנק, בהתחשב, בין היתר, באסטרטגיה הכלל ארגונית של הבנק, בתיאבון הסיכון ומדיניות ניהול הסיכונים של הבנק, ביעדיו וביחסי העבודה בבנק.
  3. מתן כלים נדרשים לצורך גיוס, ניהול ושימור כוח אדם מוכשר ומיומן בבנק, אשר יוכלו לתרום לבנק להמשך פעילותו והצלחתו העסקית.
  4. מתן דגש לתגמול מבוסס ביצועים הולם, וקשירת נושאי המשרה לבנק וביצועיו, תוך התאמת תגמול נושאי המשרה לתרומתם להשגת יעדי הבנק, בראייה ארוכת טווח ובהתאם לתפקידם והיקף האחריות הגלום בו.
  5. מתן תמריצים לצורך עמידה ביעדים כלליים של הבנק בתחום ניהול הסיכונים, בתחום הציות לחקיקה, להוראות רגולטוריות ולנהלי הבנק.
  6. יצירת איזון ראוי בין רכיבי התגמול השונים (כגון רכיבים קבועים מול משתנים וכן קצרי טווח מול ארוכי טווח).

ביאור 18 – הטבות לעובדים (המשך)

תגמול עובדים המכהנים בפונקציית בקרה ופיקוח

1. נושאי המשרה בפונקציות בקרה ופיקוח הינם מנהל הסיכונים הראשי והחשבונאית הראשית של הבנק. רשימה זו עשויה להשתנות בעתיד בהתאם לתחומי האחריות ולמצבת נושאי המשרה בבנק ולעובדים מרכזיים.
2. בשל חשיבות ורגישות תפקידם של נושאי משרה בפונקציות בקרה ופיקוח, מבנה הזכאות של הבונוס השנתי של נושאי משרה אלו יהיה שונה מזה של שאר נושאי המשרה ולא יתבסס באופן מובהק על תוצאות הפעילות אותה הם מבקרים, אלא על פרמטרים כמותיים ואיכותיים הרלוונטיים להגדרת התפקיד של פונקציות הבקרה והפיקוח אשר יוגדרו מראש בתחילת כל שנה ויכללו במסגרת רכיב הערכת הביצועים האישי של פונקציות אלו וכן רכיבים כלליים כגון עמידה ביעדי הלימות ההון של בנק ישראל והצגת רווח נקי שנתי. בכלל פרמטרים אלה יילקחו בחשבון – עמידה ביעדי תכנית העבודה והתקציב של הבנק, ביחס לתחומי אחריותו של נושא המשרה, עמידה ביעדי רגולציה, עמידה ביעדי ניהול סיכונים.

התאמת התגמול לביצועים לטווח ארוך

1. תשלום המענק כפוף לאישור על ידי ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק.
2. מנגנון פריסת המענק המפורט בסעיפים הבאים יחול על תשלום מענק לנושאי משרה בבנק.
3. עד 50% מסכום המענק ישולם בסמוך לאחר פרסום הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק בגין שנת המענק. יתרת המענק תהיה כפופה להסדרי דחייה כך שלפחות 50% מסכום המענק ידחה. תקופת הדחייה לא תפחת מ-3 שנים וקצב ההבשלה לא יהיה מהיר יותר מקו ישר.
4. תשלום בפועל של מענק נדחה יהיה כפוף לעמידה בקריטריונים פיננסיים ולא פיננסיים שיקבעו מראש כפי שהתממשו בדיעבד על פני התקופה בהתאם להוראות בתוכנית התגמול הספציפיות. יתרת מענק שלילית שלא תקוזז במלואה לאחר שנתיים בהן התקיימה זכאות חיונית למענק תאופס.
5. למרות האמור לעיל, כאשר סך התגמול המשתנה שהוענק לנושא משרה / עובד מרכזי בגין שנת מענק אינו עולה על 40% מהתגמול הקבוע של נושא המשרה באותה שנה, ישולם כל התגמול המשתנה במזומן (100%), בסמוך לאחר פרסום הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק בגין שנת המענק.
6. סיום העסקה לא יביא לתשלום מוקדם של תגמולים נדחים הנמצאים תחת הסדרי דחייה.
7. כמו כן, ככל שעובד מסוים יעמוד בהגדרת "עובד מרכזי", תשלום המענק שלו יהיה כפוף למנגנון פריסת המענק ותשלום רכיביו הנדחים יותנה בעמידה בקריטריונים פיננסיים בשנים העוקבות.
8. תגמול הוני – נכון להיום בבנק לא קיימת תכנית לתגמול הוני.

יחס תגמול משתנה לתגמול קבוע

1. סך התגמול המשתנה (מענק ותנאי פרישה עודפים) לא יעלה על 100% מהתגמול הקבוע עבור כל נושא משרה. קביעת האיזון המתאים בין תגמול קבוע לתגמול משתנה תתבסס על ניסיון, מומחיות, כישורים, בכירות וביצועי העובד וכן על הצורך לעודד התנהגות התומכת במסגרת ניהול הסיכונים ובאיתנות פיננסית של הבנק.
2. בתנאים חריגים ניתן להעניק לנושא משרה תגמול משתנה בגובה מקסימלי של 200% מהתגמול הקבוע של אותו נושא משרה, וזאת בליווי החלטה מנומקת ומפורטת של הדירקטוריון שתוגש לאישור האסיפה הכללית (ככל שנדרש על פי דין).
3. היחס המקסימלי בין התגמול המשתנה לבין התגמול הקבוע לגבי נושאי משרה בפונקציות בקרה ופיקוח, יטה לטובת התגמול הקבוע בהשוואה ליחס זה אצל נושאי משרה בפונקציות עסקיות.

ביאור 19 - הון עצמי

הון המניות הנומינלי		בשקלים חדשים	
		מונפק ונפרע	רשום
		31/12/2016	31/12/2017
הון המניות מורכב כדלהלן:			
מניות יסוד בנות 0.01 ש"ח כ"א ⁽¹⁾		0.02	0.02
מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח כ"א ⁽²⁾		243,899.46	243,899.46
מניות רגילות מסוג 'א' בנות 0.01 ש"ח כ"א ⁽³⁾		0.02	0.02
		243,899.50	243,899.50
			1,005,000.00

- (1) בעלות 50% מכוח ההצבעה בכל עניין והזכות למנות שישה חברי דירקטוריון.
 (2) בעלות 50% מכוח ההצבעה וכן זכות לקבלת רווחים וערך נומינלי בעת פירוק.
 (3) בעלות זכות לקבלת רווחים וערך נומינלי בעת פירוק.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 20 - הלימות הון, מינוף ונזילות

1. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

נכסי הסיכון ויחס הלימות ההון מחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201, 299 בדבר 'מדידה והלימות הון'.

31/12/2016	31/12/2017	
א. בנתוני המאוחד		
1. הון לצורך חישוב יחס ההון		
1,221.0	1,304.5	הון עצמי רובד 1 לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
501.6	526.7	הון רובד 2
1,722.6	1,831.2	סך כל ההון הכולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
12,063.9	13,004.3	סיכון אשראי
4.8	58.2	סיכון שוק
909.7	1,011.3	סיכון תפעולי
12,978.4	14,073.8	סך כל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון
באחוזים		
3. יחס ההון לרכיבי סיכון		
9.41	9.27	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.27	13.01	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00	9.00	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
12.5	12.5	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים ⁽¹⁾

(1) בחודש מאי 2016 אישר בנק ישראל כי הבנק נדרש רגולטורית לעמוד ביחסי הלימות הון בהתאם להוראה ניהול בנקאי תקין 201. נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים מחודש ינואר 2016 בנושא 'התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל' (להלן - 'התאמות בגין תכנית ההתייעלות') אשר פותחות בהדרגה, בקו ישר, על פני תקופה של חמש שנים. לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תכנית ההתייעלות, ראה ביאור 20(ב).

31/12/2016	31/12/2017	
ב. רכיבי ההון לצורך חישובי יחס הון		
1. הון עצמי רובד 1		
1,216.8	1,280.5	הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
4.2	2.5	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים
-	21.5	סך התאמות בגין תכנית התייעלות- הון עצמי רובד 1
1,221.0	1,304.5	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
2. הון רובד 2		
439.4	457.2	הון רובד 2 - מכשירים
62.2	69.5	הון רובד 2 - הפרשות להפסדי אשראי
501.6	526.7	סך הכל הון עצמי רובד 2

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 20 – הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

31/12/2016	31/12/2017	
באחוזים		ג. השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1
		יחס ההון לרכיבי סיכון
9.38	9.10	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום השפעת הוראות המעבר ⁽¹⁾
0.03	0.02	השפעת הוראות המעבר
9.41	9.12	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות
-	0.15	השפעת ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות
9.41	9.27	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

(1) לרבות השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים.

2. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים⁽¹⁾

יחס המינוף מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218. יחס המינוף מבוטא באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה תחושב החשיפה בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

31/12/2016	31/12/2017	
1,221.0	1,304.5	הון רובד 1
24,409.8	25,391.1	סך החשיפות
באחוזים		
5.00	5.14	יחס המינוף
4.70	4.70	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

(1) מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218 בדבר 'יחס מינוף'.

ביאור 20 – הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

3. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכנה).

תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות.

בהתאם להוראת בנק ישראל הרלוונטית לבנק יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים הוא 100%. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימאליות אלו. במקרה של ירידה ביחס כיסוי הנזילות של הבנק ביום מסוים מתחת ל-100%, יש לדווח מיידית לפיקוח על הבנקים על החריגה.

כאשר יחס כיסוי הנזילות של הבנק נמוך מ-100% במהלך שלושה ימים רצופים, יש לדווח מיידית לפיקוח על הבנקים על החריגה, בליווי תכנית לסגירת הפער.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
31/12/16	31/12/17	
באחוזים		
286	260	יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾⁽²⁾
100	100	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

(1) מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 בדבר יחס כיסוי נזילות.

(2) המידע מוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 21 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגבייה לסוף השנה

1. סכומי הפיקדונות לפי מידת הגבייה אשר קוזזו מן האשראי לציבור (כלולים במגזר הלא צמוד):

31/12/2016	31/12/2017	
559.8	772.1	פיקדונות הממשלה ⁽¹⁾
242.7	241.2	פיקדונות הציבור
802.5	1,013.3	סך הכול

(1) העלייה נובעת מיישום הסכם עם החשכ"ל במשרד האוצר.

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

1. הסכמים מהותיים

- החל מיום 1 בינואר 2017 הבנק מקבל שירותי מחשוב ותפעול מחברת TCS (Tata Consultancy Services Ltd) שהינה חברה בינלאומית המתמחה במתן שירותים מיכונים בין היתר לגופים פיננסיים ותאגידים בנקאיים בכל רחבי העולם. במסגרת זו הבנק עושה שימוש במערכת ליבה בנקאית הכוללת שירותים בנקאיים באפיקים שונים בהתאם לתחומי הפעילות של הבנק. כמו כן, הבנק מקבל שירותי תפעול מהחברה בקשר עם המערכות המיכוניות אותן היא מספקת וכן שירותים נוספים במיקור חוץ. הבנק קיבל את אישור בנק ישראל להתקשרות האמורה.
- התקשרות עם החברה הינה לתקופה ארוכת טווח ובאפשרות הבנק להאריכה לתקופות נוספות של עד 30 שנה.
- התקשרות עם החשכ"ל במשרד האוצר בנושא מתן הלוואות תקציביות לעובדי המדינה.
- התקשרות עם הסתדרות עובדי המדינה, הסכם המעגן את ההטבות השונות המוצעות לעובדי המדינה המנהלים חשבון עו"ש בבנק.
- התקשרות עם חברת ישראלכרט, פועלים אקספרס ועם חברת כרטיסי אשראי לישראל (כאל) להנפקה משותפת (מול כל חברה בנפרד) של כרטיסי חיוב אשר יפיץ הבנק ללקוחותיו.
- התקשרות עם בנק מזרחי טפחות לקבלת שירותים שונים בכללם: הסדרת שירותי עו"ש שונים ללקוחות הבנק, קבלת שירותי ביקורת פנים, שירותי ביטוח בנקאי והפעלת נציגויות של טפחות למשכנתאות בחלק מסניפי הבנק. כמו כן, התקשרות לקבלת שירותי סליקה בבורסה לניירות ערך, סליקת שקים, סליקת מט"ח, אנליזות של ניירות ערך וכן ממשקים לצדדים שלישיים במספר נושאים.
- התקשרות עם מעסיקים שונים למתן אשראי מפיקדונות מיועדים ושירותים בנקאיים נוספים לעובדיהם.
- לבנק הסכם שכר קיבוצי עם נציגות העובדים, אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול בבנק לשנים 2013-2016, ההסכם הוארך.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 21 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

2. לבנק הסכמי שכירות וחכירה, לתשלום בשנים הבאות בסכומים כדלהלן (כולל תקופת האופציה):

31/12/2016	31/12/2017	
110.1	107.8	בשנה הראשונה
105.2	106.6	בשנה השנייה
103.7	105.9	בשנה השלישית
103.2	105.0	בשנה הרביעית
102.0	104.1	בשנה החמישית
1,191.3	1,113.6	יותר מחמש שנים
1,715.5	1,643.0	סך הכול

3. הבנק צד להליכים משפטיים, במסגרת תביעות שהוגשו נגדו במהלך ניהול עסקים על ידי לקוחות הבנק, לקוחותיו בעבר וכן צדדים שלישיים שונים. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות הדעת של יועציה המשפטיים, ועל פי המידע שעמד בפניה ביום הכנת הדוחות הכספיים נכללו בדוחות הכספיים, הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התביעות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.

4. סכום החשיפה בשל תביעות שהוגשו שאפשרות מימושן אינה קלושה אינו מהותי.

5. להלן פירוט של תובענות, אשר הוגשו כנגד הבנק ועימן בקשה לאשרן כתביעות ייצוגיות, שלדעת הנהלת הבנק, המבוססת על חוות הדעת של יועציה המשפטיים סיכוייהן קלושים:

א. בחודש מארס 2014 הוגשה כנגד הבנק ובנקים נוספים תובענה ועימה בקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית, בה נטען כי הבנק ויתר הבנקים הנתבעים גובים עמלות אסורות, תוך הטעיית הלקוחות (למצער באי-קיום חובות גילוי), בכל הנוגע לשירותי עסקאות במט"ח. וכן טענות בדבר הסדר כובל בין הבנקים.

התובענה עוסקת הן בעמלת החליפין הנגבית בעסקאות שבהן יש המרת מטבע, והן בעמלת הפרשי שער הנגבית בעסקאות בהן יש מרכיב מזומנים. סכום התביעה מוערך על ידי התובע בכ - 2 מיליארד ש"ח לכל הבנקים.

ב. בחודש מארס 2015 הוגשה תביעה כנגד הבנק ובנק נוסף ועמה בקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית בנושא ניכוי מס במקור עבור רשויות המס בארה"ב בגין מניות הנסחרות בארה"ב שהוחזקו על ידי לקוח הבנק. סכום התביעה מוערך על ידי התובע בכ - 50 מיליון ש"ח לכל הבנקים.

ג. בחודש דצמבר 2015 הוגשה כנגד הבנק תובענה ועימה בקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית, בה נטען כי הבנק גבה מלקוחות פרטיים (ועוסקים קטנים) עמלות בסכום ושיעור גבוה מהמותר - על פי תקרה הקבועה בתעריפון לעוסקים שאינם קטנים. התביעה אינה כוללת סכום תביעה מוערך.

ד. בחודש ינואר 2016 הוגשה כנגד הבנק וכנגד בנקים נוספים תביעה ועימה בקשה לאשרה כתביעה ייצוגית, בה נטען כי הבנקים נוקטים מדיניות מפלה כלפי המגזר הערבי, שבאה לידי ביטוי באי פתיחת סניפים ביישובים ערביים או פתיחתם בהיקף שאינו משקף את היקף המגזר הערבי באוכלוסיית המדינה. סכום התביעה מוערך על ידי התובע בכ - 700 מיליון ש"ח לכל הבנקים. בחודש דצמבר 2017 התביעה נדחתה על ידי בית המשפט המחוזי בירושלים, ולאחרונה הוגש ערעור על פסק הדין.

ביאור 21 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

- ה. בחודש יוני 2016 הוגשה כנגד הבנק וכנגד בנקים נוספים תביעה ועימה בקשה לאשרה כתביעה ייצוגית, בגין טענה למדיניות מפלה כלפי לקוחות בעלי מוגבלויות, בשל אי התחשבות בקצבאות מסוגים מסוימים המשולמות ללקוחות הבנק, כהכנסה שוטפת המזכה את הלקוח במתן הטבות בעמלות. סכום התביעה לכל הבנקים מוערך על ידי התובע בכ-2.5 מיליון ש"ח נזקים כספיים וכ-164 מיליון ש"ח נזקים לא כספיים.
- ו. בחודש פברואר 2017 הוגשה כנגד הבנק ובנקים נוספים תובענה ועמה בקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית, בטענה לגבייה פסולה, כביכול, של 'עמלת פקיד' מלקוחות בגין טיפול בהפקדת מזומנים והמחאות. התביעה אינה כוללת סכום תביעה מוערך.

ביאור 22 – מגזרי פעילות פיקוחיים

1. כללי

התאגיד הבנקאי מדווח על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם להגדרות שקבע הפיקוח על הבנקים.

להלן הגדרות ומאפייני מגזרי הפעילות הפיקוחיים:

אנשים פרטיים – יחידים, לרבות יחידים המנהלים חשבון משותף, אשר למועד הדיווח אין להם חבות לבנק, או שהחבות שלהם סווגה בענף משק "אנשים פרטיים".

עסק – לקוח שאינו נכלל בהגדרת "אנשים פרטיים" ואינו גוף מוסדי או תאגיד בנקאי.

מחזור פעילות – מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי (על בסיס דוחות כספיים מאוחדים של הלקוח).

מגזר בנקאות פרטית – כולל אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בתאגיד הבנקאי על בסיס מאוחד (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני ש"ח.

מגזר משקי בית – כולל אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים במגזר בנקאות פרטית.

מגזר עסקים קטנים וזעירים – כולל כל עסק זעיר שמחזור פעילותו קטן מ-10 מיליוני ש"ח וכל עסק קטן שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-10 מיליוני ש"ח וקטן מ-50 מיליוני ש"ח.

מגזר עסקים בינוניים – כולל כל עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח וקטן מ-250 מיליוני ש"ח.

כל המגזרים האחרים – כולל את מגזר בנקאות פרטית ומגזר עסקים.

מגזר ניהול פיננסי – כולל פעילות ניהול נכסים והתחייבויות, לרבות השקעה באגרות חוב זמינות למכירה ובאגרות חוב המוחזקות לפדיון, שלא שויכו למגזרי פעילות אחרים (כאשר ללווה אין חבות לתאגיד הבנקאי מלבד ניירות ערך), פיקדונות בבנקים ומבנקים בארץ, פיקדונות בממשלות ושל ממשלות.

תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים נחלקו כדלקמן:

- הכנסות ריבית מאשראי לציבור והוצאות ריבית על פיקדונות הציבור מיוחסות ברובן ספציפית למגזרים משקי בית, בנקאות פרטית ועסקים. בגין אשראי לציבור מיוחסת למגזרים אלו הוצאה בגובה עלות המקורות ("מחיר צל") כנגד זיכוי בין-מגזרי למגזר ניהול פיננסי. בגין פיקדונות הציבור מיוחסת למגזרים אלו הכנסה בגובה עלות המקורות ("מחיר צל") כנגד חיוב בין-מגזרי למגזר ניהול פיננסי.
- חלק מהכנסות הריבית, בגין פיקדונות בבנק ישראל, פיקדונות בבנקים וניירות ערך, רווחים והפסדים מההשקעות הבנק בניירות ערך, והכנסות מפוזיציות אסטרטגיות מיוחסות למגזר ניהול פיננסי.
- הוצאות בגין הפסדי אשראי מיוחסות ספציפית למגזרים.
- הכנסות מעמלות והכנסות אחרות משויכות למגזרים משקי בית, בנקאות פרטית ועסקים.
- הוצאות תפעוליות שניתן לייחס באופן ישיר משויכות ספציפית למגזר. הוצאות אחרות יוחסו לפי מפתח ההעמסה המתאים ביותר (מספר עובדים יחסי וכדומה).
- ההפרשה למסים על הרווח יוחסה למגזרים לפי שיעור המס האפקטיבי.
- יתרות מאזניות ויתרות נכסים בניהול שויכו ברובן באופן ספציפי למגזרים.

מגזר אנשים פרטיים כולל את מגזר משקי בית ומגזר בנקאות פרטית וזאת מכיוון שתוצאות ויתרות מגזר הבנקאות הפרטית זניחות. מגזר עסקים כולל בעיקר תוצאות ויתרות הנובעות מפעילות עסקים קטנים.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 22 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

2. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

א. פעילות בישראל (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				
ניהול פיננסי סך הכל	עסקים	מזה: כרטיסי אשראי	אנשים פרטיים	
649.0	223.8	18.3	8.7	406.9 הכנסות ריבית מחיצוניים
64.0	39.9	0.1	-	24.0 הוצאות ריבית מחיצוניים
585.0	183.9	18.2	8.7	382.9 הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
-	(109.9)	(0.1)	(0.2)	110.0 הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
585.0	74.0	18.1	8.5	492.9 סך הכנסות ריבית, נטו
138.8	(1.8)	7.6	53.8	133.0 הכנסות שאינן מריבית
723.8	72.2	25.7	62.3	625.9 סך ההכנסות
28.5	(0.3)	3.2	-	25.6 הוצאות בגין הפסדי אשראי
559.2	4.3	19.6	52.4	535.3 הוצאות תפעוליות ואחרות
136.1	68.2	2.9	9.9	65.0 רווח לפני מסים
48.5	24.3	1.0	3.5	23.2 הפרשה למסים על הרווח
87.6	43.9	1.9	6.4	41.8 רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
24,015.6	13,758.9	455.2	1,423.7	9,801.5 יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
9,216.9	-	409.0	1,423.7	8,807.9 יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾
9,634.4	-	442.5	1,462.5	9,191.9 יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
32.2	-	2.6	-	29.6 יתרת חובות פגומים
7.5	-	0.5	-	7.0 יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
23,001.3	890.5	720.1	1,339.2	21,390.7 יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
20,563.9	-	669.7	-	19,894.2 מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
20,908.4	-	677.6	-	20,230.8 יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
13,283.8	5,302.0	354.2	1,225.7	7,627.6 יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
14,073.8	5,719.7	383.7	1,261.1	7,970.4 יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
12,344.5	-	1,144.4	-	11,200.1 יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
480.6	74.0	17.4	8.5	389.2 מרווח מפעילות מתן אשראי
104.4	-	0.7	-	103.7 מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
585.0	74.0	18.1	8.5	492.9 סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון- כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(3) נכסים בניהול- לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 22 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

2. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

א. פעילות בישראל (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016				
אנשים פרטיים	מזה: כרטיסי אשראי	עסקים	ניהול פיננסי	סך הכל
361.6	8.7	15.9	163.5	541.0
21.1	-	0.2	27.2	48.5
340.5	8.7	15.7	136.3	492.5
87.0	(0.2)	(0.1)	(86.9)	-
427.5	8.5	15.6	49.4	492.5
130.7	52.6	6.7	(0.1)	137.3
558.2	61.1	22.3	49.3	629.8
13.5	-	2.4	1.5	17.4
455.7	46.0	16.3	3.6	475.6
89.0	15.1	3.6	44.2	136.8
34.7	5.9	1.4	17.3	53.4
54.3	9.2	2.2	26.9	83.4
8,985.2	1,403.5	382.3	13,617.6	22,985.1
8,100.9	1,403.5	344.7	-	8,445.6
8,601.8	1,419.1	386.3	-	8,988.1
31.6	-	1.7	-	33.3
4.8	-	0.4	-	5.2
20,618.9	1,308.0	690.1	727.3	22,036.3
19,183.3	-	642.1	-	19,825.4
19,590.9	-	682.1	-	20,273.0
8,065.4	1,229.6	333.4	3,462.0	11,860.8
7,360.0	1,213.0	330.5	5,287.9	12,978.4
10,705.8	-	830.2	-	11,536.0
348.9	8.5	15.2	49.4	413.5
78.6	-	0.4	-	79.0
427.5	8.5	15.6	49.4	492.5

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון- כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(3) נכסים בניהול- לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 22 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

2. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

א. פעילות בישראל (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015				
אנשים פרטיים	מזה: כרטיסי אשראי	עסקים	ניהול פיננסי	סך הכל
319.4	8.9	11.4	146.1	476.9
27.3	-	0.2	18.7	46.2
292.1	8.9	11.2	127.4	430.7
83.7	(0.2)	-	(83.7)	-
375.8	8.7	11.2	43.7	430.7
131.4	49.2	5.6	67.9	204.9
507.2	57.9	16.8	111.6	635.6
9.3	-	1.9	(0.7)	10.5
416.7	44.8	13.8	2.2	432.7
81.2	13.1	1.1	110.1	192.4
30.4	4.9	0.4	41.2	72.0
50.8	8.2	0.7	68.9	120.4
7,984.6	1,355.6	307.3	13,094.5	21,386.4
7,313.9	1,355.6	250.2	-	7,564.1
7,698.7	1,405.0	296.0	-	7,994.7
34.6	-	1.9	-	36.5
2.9	-	0.2	-	3.1
19,328.7	1,231.7	597.8	609.1	20,535.6
17,980.1	-	556.1	-	18,536.2
18,832.6	-	582.5	-	19,415.1
9,919.7	1,210.7	299.0	759.0	10,977.7
10,192.5	1,249.0	392.2	842.2	11,426.9
10,718.7	-	505.2	-	11,223.9
311.0	8.7	11.0	43.7	365.7
64.8	-	0.2	-	65.0
375.8	8.7	11.2	43.7	430.7

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון- כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(3) נכסים בניהול- לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 22 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

2. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

א. פעילות בישראל (המשך)

מגזר ניהול פיננסי – פעילות ניהול נכסים והתחייבויות⁽²⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	
(1.8)	הפרשי שער, נטו ⁽¹⁾
2.8	הפרשי מדד, נטו ⁽¹⁾
69.5	חשיפות ריבית, נטו ⁽¹⁾
1.7	מרווחי ריבית שמשויכים לניהול פיננסי
72.2	סך הכול הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית

(1) לרבות בגין ניירות ערך.

(2) בהתאם להוראות המעבר לשנת 2017, לא נדרש להציג מספרי השוואה לשנת 2016 בשל גילוי בגין מגזר ניהול פיננסי.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 23 – מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים
1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

אשראי לציבור				
מסחרי	פרטי ואחר	סך הכול	בנקים	סך הכול
1.5	49.0	50.5	3.2	53.7
יתרה ליום 1 בינואר 2015				
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015				
1.9	9.3	11.2	(0.7)	10.5
(1.5)	(21.9)	(23.4)	-	(23.4)
0.3	13.8	14.1	-	14.1
(1.2)	(8.1)	(9.3)	-	(9.3)
2.2	50.2	52.4	2.5	54.9
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015				
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016				
2.4	13.5	15.9	1.5	17.4
(2.3)	(22.8)	(25.1)	-	(25.1)
0.5	14.5	15.0	-	15.0
(1.8)	(8.3)	(10.1)	-	(10.1)
2.8	55.4	58.2	4.0	62.2
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016				
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				
3.3	25.6	28.9	(0.4)	28.5
(3.2)	(32.9)	(36.1)	-	(36.1)
0.6	14.3	14.9	-	14.9
(2.6)	(18.6)	(21.2)	-	(21.2)
3.5	62.4	65.9	3.6	69.5
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017				

(1) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט איגרות חוב.
(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום 31 בדצמבר 2017 בסך של 0.9 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 0.7 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2015 - 0.9 מיליון ש"ח).

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 23 – מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)
2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות, ועל החובות בגינם היא חושבה

אשראי לציבור					
מסחרי	פרטי אחר	סך הכול	בנקים	סך הכול	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017					
יתרת חוב רשומה					
3.4	31.2	34.6	10,388.0	10,422.6	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
439.0	9,160.8	9,599.8	-	9,599.8	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
442.4	9,192.0	9,634.4	10,388.0	20,022.4	סך כל החובות
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
0.2	1.7	1.9	3.6	5.5	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
3.3	59.8	63.1	-	63.1	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
3.5	61.5	65.0	3.6	68.6	סך כל ההפרשה להפסדי אשראי
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016					
יתרת חוב רשומה					
1.7	33.6	35.3	9,867.2	9,902.5	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
384.6	8,568.2	8,952.8	-	8,952.8	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
386.3	8,601.8	8,988.1	9,867.2	18,855.3	סך כל החובות
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
0.1	2.3	2.4	4.0	6.4	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
2.7	52.4	55.1	-	55.1	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
2.8	54.7	57.5	4.0	61.5	סך כל ההפרשה להפסדי אשראי

(1) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 23 – מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך):

ב. חובות⁽¹⁾

1. איכות אשראי ופיגורים

חובות לא פגומים מידע נוסף		בעייתיים ⁽²⁾		לא בעייתיים	
בפיגור של 30 עד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	סך הכול	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	
ליום 31 בדצמבר 2017					
2.5	0.5	442.4	2.6	5.0	434.8
23.8	7.0	9,192.0	29.6	46.8	9,115.6
26.3	7.5	9,634.4	32.2	51.8	9,550.4
-	-	10,388.0	-	-	10,388.0
26.3	7.5	20,022.4	32.2	51.8	19,938.4
ליום 31 בדצמבר 2016					
2.3	0.4	386.3	1.7	3.5	381.1
16.2	4.8	8,601.8	31.6	43.5	8,526.7
18.5	5.2	8,988.1	33.3	47.0	8,907.8
-	-	9,867.2	-	-	9,867.2
18.5	5.2	18,855.3	33.3	47.0	18,775.0

- (1) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 23 (ב)(2)(ג) להלן.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים אשר צוברים הכנסות ריבית.
- (5) צוברים הכנסות ריבית. לימים 31 בדצמבר 2017 ו- 31 בדצמבר 2016 חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 9.8 מיליוני ש"ח ו- 6.7 מיליוני ש"ח בהתאמה, סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (6) תעריפון הבנק מתמחר בנפרד הלוואות ארגון חוב. שיעורי הריבית הניתנים להלוואות אלו נמצאים בטווח העליון של התעריפון.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 23 – מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. יתרת חוב רשומה של חובות פגומים והפרשה פרטנית להפסדי אשראי

חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית	
מסחרי *	
ליום 31 בדצמבר 2017	2.6
ליום 31 בדצמבר 2016	1.7
פרטי ואחר *	
ליום 31 בדצמבר 2017	29.6
ליום 31 בדצמבר 2016	31.6

* כל החובות הם בארגון מחדש של חובות בעייתיים.

אין לבנק אשראי פגום שנמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים.

ב. יתרת חוב רשומה ממוצעת והכנסות ריבית

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 בדצמבר 2016		ליום 31 בדצמבר 2015	
יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾		יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾		יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	
הכנסות ריבית שגרשמו ⁽³⁾	הכנסות ריבית פגומים ⁽²⁾	הכנסות ריבית שגרשמו ⁽³⁾	הכנסות ריבית פגומים ⁽²⁾	הכנסות ריבית שגרשמו ⁽³⁾	הכנסות ריבית פגומים ⁽²⁾
מסחרי	1.8	–	1.7	–	1.1
פרטי ואחר	30.0	0.7	32.5	0.7	37.2
סך הכול	31.8	0.7	34.2	0.7	38.3

(1) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב.

(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(3) הכנסות ריבית שגרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

ג. יתרת חוב רשומה של חובות בעייתיים בארגון מחדש

ליום 31 בדצמבר 2017				ליום 31 בדצמבר 2016			
שאינם צוברים הכנסות ריבית		צוברים הכנסות ריבית		שאינם צוברים הכנסות ריבית		צוברים הכנסות ריבית	
בפיגור של 30 עד 89 ימים		בפיגור של 30 עד 89 ימים		בפיגור של 30 עד 89 ימים		בפיגור של 30 עד 89 ימים	
לא בפיגור	סך הכל ⁽²⁾	לא בפיגור	סך הכל ⁽²⁾	לא בפיגור	סך הכל ⁽²⁾	לא בפיגור	סך הכל ⁽²⁾
מסחרי	1.5	0.1	1.0	2.6	0.5	1.2	1.7
פרטי ואחר	6.8	0.9	21.9	29.6	6.5	24.8	31.6
סך הכול	8.3	1.0	22.9	32.2	7.0	26.0	33.3

(1) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב.

(2) נכלל בחובות פגומים.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 23 – מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ד. ארגונים מחדש שבוצעו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016		
מס' חוזים ⁽²⁾	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה אחרי ארגון מחדש	מס' חוזים ⁽²⁾	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה אחרי ארגון מחדש
39	1.6	1.6	25	1.1	1.1
330	14.1	14.1	372	14.2	14.2
369	15.7	15.7	397	15.3	15.3

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015		
מס' חוזים ⁽²⁾	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה אחרי ארגון מחדש
40	1.7	1.7
496	16.4	16.4
536	18.1	18.1

ה. ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו⁽³⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	
מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה
2	-	4	0.1
32	1.1	33	0.8
34	1.1	37	0.9

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	
מס' חוזים	יתרת חוב רשומה
3	-
59	1.4
62	1.4

(1) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב.

(2) מספר חוזים אחרי הארגון מחדש

(3) חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 23 – מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. אינדיקציה לאיכות אשראי

להלן מידע על האינדיקציות העיקריות שהבנק בוחן בכל מגזר אשראי. ככלל, התאגיד הבנקאי מעדכן את האינדיקציות אחת לרבעון.

1. בנקים

במסגרת ניהול החשיפות לתאגידים בנקאיים, הבנק מנהל מעקב הדוק אחר איתנותם הפיננסית. האינדיקטור המרכזי לניהול החשיפה וקווי האשראי לאותם גורמים הינו דירוג האשראי אשר ניתן על ידי סוכנויות דירוג האשראי הישראלי של החברות הבינלאומיות. הבנק עושה שימוש בדירוגים המעודכנים ביותר. דירוג האשראי של פיקדונות בבנקים הוא AAA.

2. אנשים פרטיים

במסגרת ניהול החשיפות במגזר הקמעונאי, הבנק פיתח מודל המבא את הסיכוי לכשל (PD) של לקוחות קמעונאיים. משקי הבית חולקו למספר קבוצות סיכון שונות בהתאם לסיכוי לכשל שנקבע על פי נתונים התנהגותיים, סוציו-דמוגרפיים, תעסוקה וכללים עסקיים. הנהלת הבנק קבעה שיעור מינימאלי לסך חשיפת האשראי בקבוצות הסיכון הנמוכות ותקרת חשיפה מקסימאלית לסך חשיפת האשראי בקבוצות הסיכון הגבוהות. הנהלת הבנק דנה מדי רבעון בהתפתחות החשיפה על פי קבוצות הסיכון ובוחנת את שיעורי ההפרשות והמחיקות בגין החובות הפגומים בכל קבוצת סיכון. כמו כן הנהלה דנה באופן שוטף בהתפתחות החובות הבעייתיים. קיים פער בין חוב המוגדר כבעייתי בהתאם להוראות הדיווח לציבור לבין חוב המוגדר כחוב שאינו בדירוג ביצוע אשראי. הפער נובע מאשראי שניתן ללקוחות עם התראות, אשר על פי מדיניות הבנק אין לאשר ללקוחות אלו אשראי חדש אלא במקרים חריגים ביותר, אך האשראי הקיים להם נפרע כסדרו ואינו מוגדר כחוב בעייתי על פי הוראות הדיווח לציבור. מאידך, קיימים מעט חובות אשר מוגדרים כחובות בעייתיים על פי ההוראה, כדוגמת חוב שחלפה שנה ממועד ארגונו והוא נפרע כסדרו, אשר בהתאם לנהלי הבנק אינו פוסל באופן מוחלט מתן אשראי חדש.

הבנק מציג את איכות יתרות האשראי בהתאם לסיווג חובות הבעייתיים כדלקמן:

אשראי לציבור			
חובות פגומים	חובות תקינים	חובות בעייתיים שאינם פגומים	חובות פגומים
ליום 31 בדצמבר 2017	9,550.4	51.8	32.2
ליום 31 בדצמבר 2016	8,907.8	47.0	33.3

(באלפי שקלים חדשים)

ביאור 23 – מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. אשראי לציבור על אחריות התאגיד הבנקאי⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה

31/12/2017			
סיכון אשראי חוץ מאזני ^{(1) (4)}	אשראי ⁽¹⁾	מספר לווים ⁽³⁾	
תקרת אשראי			
93,469	81,509	45,823	אשראי ללווה עד 10
231,328	133,539	24,270	אשראי ללווה מעל 10 עד 20
720,476	436,462	39,360	אשראי ללווה מעל 20 עד 40
1,263,548	1,215,914	43,398	אשראי ללווה מעל 40 עד 80
992,438	2,676,275	33,273	אשראי ללווה מעל 80 עד 150
730,914	4,525,342	25,719	אשראי ללווה מעל 150 עד 300
78,538	554,253	1,824	אשראי ללווה מעל 300 עד 600
1,431	8,539	13	אשראי ללווה מעל 600 עד 1,200
258	2,567	2	אשראי ללווה מעל 1,200 עד 2,000
4,112,400	9,634,400	213,682	סך כל האשראי לציבור על אחריות הבנק
31/12/2016			
סיכון אשראי חוץ מאזני ^{(1) (4)}	אשראי ⁽¹⁾	מספר לווים ⁽³⁾	
תקרת אשראי			
91,426	78,885	43,360	אשראי ללווה עד 10
230,183	147,652	25,122	אשראי ללווה מעל 10 עד 20
701,299	466,962	39,798	אשראי ללווה מעל 20 עד 40
1,160,684	1,249,180	42,338	אשראי ללווה מעל 40 עד 80
876,029	2,641,045	31,891	אשראי ללווה מעל 80 עד 150
606,297	3,904,307	22,218	אשראי ללווה מעל 150 עד 300
62,951	484,410	1,568	אשראי ללווה מעל 300 עד 600
3,264	13,647	24	אשראי ללווה מעל 600 עד 1,200
67	2,012	1	אשראי ללווה מעל 2,000 ועד 2,079
3,732,200	8,988,100	206,320	סך כל האשראי לציבור על אחריות הבנק

(1) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(2) למעט אשראי מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראי.

(3) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.

(4) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 23 – מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ה. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

31/12/2016		31/12/2017	
הפרשה ⁽²⁾	יתרה ⁽¹⁾	הפרשה ⁽²⁾	יתרה ⁽¹⁾
עסקאות שהיתרה בהן מייצגת סיכון אשראי:			
-	4.4	-	3.7
ערביות להבטחת אשראי			
-	29.0	-	28.6
ערביות אחרות			
0.3	2,028.3	0.3	2,250.0
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו			
0.4	1,670.5	0.6	1,830.1
מסגרות חח"ד שלא נוצלו			
0.7	3,732.2	0.9	4,112.4
סך הכול			

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

(2) יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 24 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2017							
סך הכול	פריטים שאינם כספיים	צמוד למטבעות אחרים	צמוד לאירו	צמוד לדולר	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד	
נכסים							
14,002.1	-	70.3	276.3	702.2	1,577.4	11,375.9	מזומנים ופיקדונות בבנקים
806.3	-	-	19.8	8.0	665.9	112.6	ניירות ערך
9,569.4	-	-	0.2	0.6	83.6	9,485.0	אשראי לציבור, נטו
275.8	275.8	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
128.4	13.8	-	-	-	-	114.6	נכסים אחרים
24,782.0	289.6	70.3	296.3	710.8	2,326.9	21,088.1	סך כל הנכסים
התחייבויות							
20,908.4	-	69.6	292.9	657.0	1,195.2	18,693.7	פיקדונות הציבור
60.6	-	-	-	-	-	60.6	פיקדונות מבנקים
25.9	-	-	-	0.9	-	25.0	פיקדונות הממשלה
941.0	-	-	-	-	941.0	-	כתבי התחייבות נדחים
1,565.6	0.5	-	0.5	1.6	4.2	1,558.8	התחייבויות אחרות
23,501.5	0.5	69.6	293.4	659.5	2,140.4	20,338.1	סך כל ההתחייבויות
1,280.5	289.1	0.7	2.9	51.3	186.5	750.0	סך הכול

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 24 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2016							
סך הכול	פריטים שאינם כספיים	צמוד למטבעות אחרים	צמוד לאירו	צמוד לדולר	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד	
נכסים							
14,498.1	-	67.1	244.5	664.8	2,209.6	11,312.1	מזומנים ופיקדונות בבנקים
29.1	-	-	19.9	9.2	-	-	ניירות ערך
8,930.6	-	-	-	-	157.8	8,772.8	אשראי לציבור, נטו
290.7	290.7	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
105.4	7.9	-	-	-	-	97.5	נכסים אחרים
23,853.9	298.6	67.1	264.4	674.0	2,367.4	20,182.4	סך כל הנכסים
התחייבויות							
20,273.0	-	67.1	263.4	672.8	1,320.0	17,949.7	פיקדונות הציבור
32.5	-	-	-	-	-	32.5	פיקדונות מבנקים
19.7	-	-	-	-	-	19.7	פיקדונות הממשלה
792.8	-	-	-	-	792.8	-	כתבי התחייבות נדחים
1,519.1	1.0	-	-	-	4.2	1,513.9	התחייבויות אחרות
22,637.1	1.0	67.1	263.4	672.8	2,117.0	19,515.8	סך כל ההתחייבויות
1,216.8	297.6	-	1.0	1.2	250.4	666.6	סך הכול

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 25 – נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2017

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים				
עם דרישה ועד חודש	מל עד 3 חודשים	מל עד 3 חודשים	מל שנה עד 3 שנים	מל שנה עד 3 שנים
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)				
נכסים ⁽⁵⁾	5,556.6	589.0	7,700.8	2,879.6
התחייבויות ⁽⁶⁾ ⁽⁷⁾	20,519.3	409.3	346.8	714.6
הפרש	(14,962.7)	179.7	7,354.0	2,165.0
מטבע חוץ⁽⁸⁾				
נכסים	252.4	347.7	458.2	8.6
התחייבויות	1,012.2	6.9	3.2	-
הפרש	(759.8)	340.8	455.0	8.6
מזה: הפרש בדולר	(515.7)	191.0	375.5	7.8
מזה: הפרש באירו	(203.8)	124.8	63.3	0.8
סך הכול				
נכסים	5,809.0	936.7	8,159.0	2,888.2
התחייבויות	21,531.5	416.2	350.0	714.6
הפרש	(15,722.5)	520.5	7,809.0	2,173.6
מזה: אשראי לציבור	1,821.8	462.2	1,814.1	1,473.7
מזה: פיקדונות הציבור	19,996.8	416.2	338.6	108.4
סך הכל ליום 31 בדצמבר 2016⁽¹⁰⁾				
נכסים	7,029.2	1,212.4	7,819.1	1,551.2
התחייבויות	20,198.5	645.2	542.9	315.4
הפרש	(13,169.3)	567.2	7,276.2	1,235.8
מזה: אשראי לציבור	1,754.8	463.3	1,760.1	1,393.9
מזה: פיקדונות הציבור	18,708.7	645.2	535.7	305.4

- (1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים המוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי. תזרימי המזומנים בגין ההתחייבויות בעלות מספר מועדי פירעון חוזיים אופציונליים מיינו בהתאם למועד הפירעון החוזי המוקדם ביותר. לבנק השקעות בפיקדונות בבנקים שקליים לא צמודים הנושאים ריבית קבועה או משתנה ואשר הופקדו לתקופות שונות. בפיקדונות אלו קיימת אפשרות למספר תחנות יציאה בהן ניתן למשוך את כספי הפיקדון בהודעה מראש. לצורך מדידת תקופות הפירעון הבנק מניח משיכה מפיקדונות אלו במועדי התחנות הקרובות. לבנק שיקול דעת במשיכת הפיקדונות בהתאם לתנאי השוק ולצרכי הנזילות באותם מועדים.
- (2) כפי שנכללה בביאור מספר 24 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים, שאינם מסולקים נטו.
- (3) כולל נכסים שזמן פירעונם עבר בסך 93.2 מיליון ש"ח (לעומת 83.1 מיליון ש"ח ליום 31/12/16). כולל סכומי חריגה ממסגרת חח"ד בסך 90.1 מיליון ש"ח (לעומת 80.8 מיליון ש"ח ליום 31/12/16).
- (4) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

יתרה מאזנית ⁽²⁾								
שיעור תשואה חוזי ⁽⁴⁾	סך הכול	ללא תקופת פירעון ⁽³⁾	סך כל תזרימי המזומנים	מל 20 שנה	מל עד 10 שנים	מל עד 5 שנים	מל עד 4 שנים	מל עד 3 שנים
באחוזים								
4.15	23,415.0	183.2	25,295.3	0.1	64.4	4,218.7	1,336.5	1,664.4
3.69	22,478.7	119.5	22,546.0	-	5.9	400.0	42.8	30.6
	936.3	63.7	2,749.3	0.1	58.5	3,818.7	1,293.7	1,633.8
1.87	1,077.4	-	1,085.0	-	-	-	-	-
0.01	1,022.3	-	1,022.3	-	-	-	-	-
	55.1	-	62.7	-	-	-	-	-
	51.5	-	58.6	-	-	-	-	-
	2.9	-	3.2	-	-	-	-	-
4.13	24,492.4	183.2	26,380.3	0.1	64.4	4,218.7	1,336.5	1,664.4
3.68	23,501.0	119.5	23,568.3	-	5.9	400.0	42.8	30.6
	991.4	63.7	2,812.0	0.1	58.5	3,818.7	1,293.7	1,633.8
5.90	9,569.4	183.2	10,824.0	0.1	64.4	2,166.2	817.0	1,001.3
1.46	20,908.4	-	20,921.7	-	5.9	4.9	28.7	16.6
4.41	23,555.3	163.9	25,067.4	0.1	53.8	2,749.8	1,381.9	1,003.1
3.60	22,636.1	83.2	22,743.7	-	-	274.0	24.1	69.9
	919.2	80.7	2,323.7	0.1	53.8	2,475.8	1,357.8	933.2
5.90	8,930.6	163.9	10,049.1	0.1	53.8	1,877.5	728.2	905.8
1.45	20,273.0	-	20,293.9	-	-	8.5	14.1	3.0
(5) תזרימי מזומנים בגין אשראי בתנאי חח"ד נפרסו לפי תקופת המסגרת שנקבעה (סך היתרה בתנאי חח"ד 972.8 מיליון ש"ח). חייבים עתידיים הנובעים מעסקאות בכרטיסי אשראי המוצגים בסעיף אשראי לציבור והתחייבויות לכרטיסי אשראי המוצגים בסעיף התחייבויות אחרות, והמהווים ערבות שניתנה על ידי הבנק, מוינו לתקופה עם דרישה.								
(6) על פי ניסיון העבר, חלק גדול מהמפקידים בפיקדונות עד שנתיים בריבית משתנה (פיקדונות שהם חלק מהיתרה לפירעון עד חודש במגזר מטבע ישראלי) מחדשים את הפיקדון מדי תקופה. כמו כן, חלק ניכר מיתרות זכות בחשבונות עו"ש מוחזקות לתקופות ארוכות.								
(7) הבנק מציע תכניות חיסכון בריבית משתנה עם אפשרויות גמישות למשיכת כספים. בחלק מתכניות אלו תחנות היציאה אינן תואמות דווקא את מועד שינוי הריבית. תכניות אלו נפרסו לפי מועד תחנת היציאה הקרובה. הבנק מתכסה כנגד תכניות אלו לרוב לטווחים שנועדו למזער את סיכון הריבית.								
(8) לא כולל מט"י צמוד למטבע חוץ.								
(9) תזרימי המזומנים העתידיים בגין נכסים והתחייבויות הנושאים ריבית משתנה חושבו על פי שיעורי הריבית ביום 31 בדצמבר 2017.								

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 26 – שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (במאחד)

31 בדצמבר 2017					
שווי הוגן					
סך הכול	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾	יתרה במאזן	נכסים פיננסיים
14,142.6	10,429.4	3,649.6	63.6	14,002.1	מזומנים ופיקדונות בבנקים
812.9	-	27.8	785.1	806.3	ניירות-ערך ⁽²⁾
9,601.1	7,246.0	2,355.1	-	9,569.4	אשראי לציבור, נטו ⁽⁴⁾
22.9	22.9	-	-	22.9	נכסים פיננסיים אחרים ⁽⁵⁾
24,579.5	17,698.3	6,032.5	848.7	24,400.7	סך כל הנכסים הפיננסיים⁽³⁾
התחייבויות פיננסיות					
20,862.2	19,788.8	1,073.4	-	20,908.4	פיקדונות הציבור ⁽⁶⁾
60.6	-	60.6	-	60.6	פיקדונות מבנקים
25.9	25.9	-	-	25.9	פיקדונות הממשלה
1,006.3	1,006.3	-	-	941.0	כתבי התחייבות נדחים
1,434.9	53.5	1,381.4	-	1,435.0	התחייבויות פיננסיות אחרות ⁽⁷⁾ ⁽⁹⁾
23,389.9	20,874.5	2,515.4	-	23,370.9	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

(1) רמה 1- מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2- מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3- מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ברמה 2 נכללו: פיקדונות מזילים, עו"ש חובה, חיובים עתידיים הנובעים מעסקאות בכרטיסי אשראי, פיקדונות הציבור לפי דרישה (למעט עו"ש זכות) והתחייבויות לכרטיסי אשראי.

(2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 10 "ניירות ערך".

(3) מזה נכסים בסך 693.7 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016: 29.1 מיליון ש"ח נכסים) אשר היתרה במאזן שלהם זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ראה ביאור 26 ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה.

(4) א. השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים מנוכים בשיעור נכיון מתאים. מרבית האשראי במגזר השקלי ניתן בריבית משתנה בתדירות של עד 3 חודשים. לצורך חישוב השווי ההוגן נלקח בשיעורי הנכיון סיכון אשראי ממוצע של תיק האשראי. הבנק לא לוקח בחשבון את סיכון האשראי הספציפי של הלווה לצורך מדידת השווי ההוגן.

ב. לצורך חישוב השווי ההוגן של האשראי, יתרת ההפרשות להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות מיוחסות לכלל האשראי ולא לחובות הפגומים באופן ספציפי. היות ורוב האשראי הינו בריבית משתנה, השפעת הייחוס הספציפי לחובות הפגומים על השווי ההוגן קטנה.

(5) מן הנכסים האחרים ביתרות במאזן ובשווי הוגן לא נכללו יתרות בסך 105.5 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016: 88.6 מיליון ש"ח).

(6) חלק מתזרימי המזומנים של פיקדונות הציבור מוצגים על פי אומדן הנהלת הבנק לגבי מועדי הפירעון בהתאם למודל: 1. יתרות עו"ש הזכות נפרסות על פי הערכת הבנק לגבי צפי המשכיות ועל פי התנהגות החוסכים בעבר. 2. תכניות חיסכון בריבית קבועה עם אפשרויות משיכה גמישות נפרסות על פי הערכת הבנק בהתבסס על ייעוד התכנית ובהתבסס על גיל החוסכים.

ללא השפעת מודל, סך השווי ההוגן נטו של ההתחייבויות הפיננסיות ליום 31 בדצמבר 2017 יעלה ב-68.8 מיליון ש"ח. המשך הערות לביאור 26 א בעמוד הבא.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 26 – שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (במאחד) (המשך)

31 בדצמבר 2016					
שווי הוגן					
סך הכול	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾	יתרה במאזן	
נכסים פיננסיים					
14,567.1	9,836.1	4,657.5	73.5	14,498.1	מזומנים ופיקדונות בבנקים
29.1	-	29.1	-	29.1	ניירות-ערך ⁽²⁾
8,879.8	6,596.0	2,283.8	-	8,930.6	אשראי לציבור, נטו ⁽⁴⁾
16.8	16.8	-	-	16.8	נכסים פיננסיים אחרים ⁽⁵⁾
23,492.8	16,448.9	6,970.4	73.5	23,474.6	סך כל הנכסים הפיננסיים⁽³⁾
התחייבויות פיננסיות					
20,221.4	19,205.2	1,016.2	-	20,273.0	פיקדונות הציבור ⁽⁶⁾
32.5	-	32.5	-	32.5	פיקדונות מבנקים
19.7	19.7	-	-	19.7	פיקדונות הממשלה
865.2	865.2	-	-	792.8	כתבי התחייבות נדחים
1,424.4	85.6	1,338.8	-	1,424.4	התחייבויות פיננסיות אחרות ^{(7) (9)}
22,563.2	20,175.7	2,387.5	-	22,542.4	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

המשך הערות לביאור 26 א:

- (7) מן ההתחייבויות האחרות ביתרות במאזן ובשווי הוגן לא נכללו יתרות בסך 130.6 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016: 94.7 מיליון ש"ח).
- (8) השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים הנושאים ריבית משתנה, המשקף את הערך הנוכחי של ההפרש בין המרווח מעל בסיס הריבית המשתנה שנקבע במכשיר הפיננסי לבין המרווח מעל בסיס הריבית המשתנה שנקבע בעסקאות דומות שבוצעו במועד הדיווח, מוין לתקופות לפי התקופות החוזיות שנותרו עד לפירעון המכשיר הפיננסי.
- (9) בסעיף התחייבויות פיננסיות אחרות לא נכלל יתרת עודף התחייבויות על נכסי תכנית פיננסיים. בדבר הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית ראה ביאור 'הטבות לעובדים' בדוח הכספי לשנת 2017.
- (10) השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי וכן התחייבויות תלויות והתקשרויות אחרות אינו שונה מהותית משוויין של יתרות אלה בדוח הכספי, לפרטים ראה ביאור 21 וכן ביאור 23 בדוח הכספי.

ביאור 26 – שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך) **א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (במאחד) (המשך)**

נספח

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי, המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון הוא סובייקטיבי. לכן, בעבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי המימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח, ואינה מביאה בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שאפשר שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים בנוגע למכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. נוסף על כך, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או שישולמו אגב הפעילות העסקית, והם אינם כוללים את השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה ואת השפעת המס. יתר על כן, הפער בין היתרות במאזן לבין יתרות השווי ההוגן ייתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו כן, בשל מגוון הטכניקות להערכה ומשום שיש כמה אומדנים אפשריים ליישום בעת הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים ואשראי לציבור – שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם ביצע הבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך (סחירים) – לפי שווי שוק בשוק העיקרי.

פיקדונות הציבור לזמן קצוב ותכניות חיסכון, עו"ש זכות המוצג בפיקדונות הציבור לפי דרישה, כתבי התחייבות נדחים – שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית בהם הבנק מגייס פיקדונות דומים במועד הדיווח.

מזומנים, פיקדונות הציבור לפי דרישה (למעט עו"ש זכות), חיובים עתידיים הנובעים מעסקאות בכרטיס אשראי, התחייבויות לכרטיסי אשראי וחייבים וזכאים שונים – היתרה במאזן היא אומדן לשווי ההוגן.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 26 – שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (במיוחד)

31 בדצמבר 2017				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
סך הכול שווי הוגן	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה:				
693.7	-	27.8	665.9	איגרות חוב של ממשלת ישראל
693.7	-	27.8	665.9	סך הכול ניירות ערך זמינים למכירה
693.7	-	27.8	665.9	סך הכול נכסים
31 בדצמבר 2016				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
סך הכול שווי הוגן	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה:				
29.1	-	29.1	-	איגרות חוב של ממשלת ישראל
29.1	-	29.1	-	סך הכול ניירות ערך זמינים למכירה
29.1	-	29.1	-	סך הכול נכסים

(1) לבנק אין מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה במהלך התקופה.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 27 - בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות

31 בדצמבר 2017

בעלי עניין ⁽¹⁾					
מחזיקי מניות בעלי שליטה ⁽²⁾		נושאי משרה ⁽³⁾		אחרים ⁽⁴⁾	
(5)	(6)	(5)	(6)	(5)	(6)
נכסים					
10,223.7	10,223.7	-	-	-	-
10,223.7	10,223.7	0.9	0.9	0.2	0.2
0.4	1.1	-	-	-	-
התחייבויות					
5.6	12.5	7.3	11.7	1.9	2.4
599.8	599.8	-	-	-	-
1.5	3.2	-	-	-	-
13.6	13.6	-	-	-	-

31 בדצמבר 2016

בעלי עניין ⁽¹⁾					
מחזיקי מניות בעלי שליטה ⁽²⁾		נושאי משרה ⁽³⁾		אחרים ⁽⁴⁾	
(5)	(6)	(5)	(6)	(5)	(6)
נכסים					
9,712.8	9,712.8	-	-	-	-
9,712.8	9,712.8	0.6	0.8	0.2	0.3
-	1.1	-	-	-	-
התחייבויות					
8.7	8.7	10.5	13.2	1.7	1.8
10.5	20.1	-	-	-	-
572.6	572.8	-	-	-	-
-	0.8	-	-	-	-
13.6	13.6	-	-	-	-

- (1) בעל עניין, צד קשור, איש קשור- כהגדרתו בסעיף 1.80 בהוראות הדיווח לציבור.
- (2) מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם- בהתאם לסעיף 1.80(1) בהוראות הדיווח לציבור.
- (3) נושאי משרה- בהתאם לסעיף 1.80(3) בהוראות הדיווח לציבור.
- (4) בהתאם לסעיף 1.80(4).
- (5) יתרה לתאריך המאזן.
- (6) היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה על בסיס היתרות בסוף כל חודש.
- (7) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון הבנק.
- (8) בהתאם להנחיות שקבע המפקח על הבנקים, העביר הבנק לידי נאמן את אחזקותיו בחברות יהב רופאים- חברה לניהול קופות גמל בע"מ, יהב אחים אחיות- חברה לניהול קופות גמל בע"מ ויהב פ.ר.ח- חברה לניהול קופות גמל בע"מ, וזאת לשם מכירתן.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 27 - בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				
בעלי עניין ⁽¹⁾		צדדים קשורים		
מחזיקי מניות בעלי שליטה ⁽²⁾	נושאי משרה ⁽³⁾	אחרים ⁽⁴⁾	חברות בת שלא אוחדו ⁽⁵⁾	
הכנסות ריבית, נטו - ראה ד' להלן	184.9	-	-	
הכנסות (הוצאות) בגין הפסדי אשראי	0.3	-	-	
הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית	(61.0)	-	-	
הוצאות תפעוליות ואחרות	(12.9)	(16.7)	-	
סך הכול	111.3	(16.7)	-	

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016				
בעלי עניין ⁽¹⁾		צדדים קשורים		
מחזיקי מניות בעלי שליטה ⁽²⁾	נושאי משרה ⁽³⁾	אחרים ⁽⁴⁾	חברות בת שלא אוחדו ⁽⁵⁾	
הכנסות ריבית, נטו - ראה ד' להלן	135.2	-	-	
הוצאות בגין הפסדי אשראי	(1.5)	-	-	
הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית	(25.9)	-	-	
הוצאות תפעוליות ואחרות	(6.6)	(15.0)	-	
סך הכול	101.2	(15.0)	-	

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015				
בעלי עניין		צדדים קשורים		
מחזיקי מניות בעלי שליטה	נושאי משרה	אחרים	חברות בת שלא אוחדו ⁽⁵⁾	
הכנסות ריבית, נטו - ראה ד' להלן	113.5	-	-	
הוצאות בגין הפסדי אשראי	(0.6)	-	-	
הכנסות שאינן מריבית	(10.3)	-	-	
הוצאות תפעוליות ואחרות	(6.1)	(14.8)	-	
סך הכול	96.5	(14.8)	-	

(1) בעל עניין, צד קשור, איש קשור - כהגדרתו בסעיף 7.80 בהוראות הדיווח לציבור.

(2) מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם - בהתאם לסעיף 7.80(1) בהוראות הדיווח לציבור.

(3) נושאי משרה - בהתאם לסעיף 7.80(3) בהוראות הדיווח לציבור.

(4) בהתאם לסעיף 7.80(4).

(5) בהתאם להנחיות שקבע המפקח על הבנקים, העביר הבנק לידי נאמן את אחזקותיו בחברות יהב רופאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ, יהב אחים אחיות - חברה לניהול קופות גמל בע"מ ויהב פ.ר.ח - חברה לניהול קופות גמל בע"מ, וזאת לשם מכירתן.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 27 - בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ג. הטבות לבעלי עניין⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			
נושאי משרה ⁽³⁾		מחזיקי מניות בעלי שליטה ⁽²⁾	
מספר מקבלי הטבה	סך הטבות	מספר מקבלי הטבה	סך הטבות
9	15.4	-	-
8	1.3	2	0.3

בעל עניין המועסק בבנק או מטעמו

דירקטור שאינו מועסק בבנק או מטעמו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			
נושאי משרה ⁽³⁾		מחזיקי מניות בעלי שליטה ⁽²⁾	
מספר מקבלי הטבה	סך הטבות	מספר מקבלי הטבה	סך הטבות
11	13.7	-	-
8	1.3	2	0.2

בעל עניין המועסק בבנק או מטעמו

דירקטור שאינו מועסק בבנק או מטעמו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015			
נושאי משרה		מחזיקי מניות בעלי שליטה	
מספר מקבלי הטבה	סך הטבות	מספר מקבלי הטבה	סך הטבות
10	13.6	-	-
7	1.2	2	0.2

בעל עניין המועסק בבנק או מטעמו

דירקטור שאינו מועסק בבנק או מטעמו

(1) בעל עניין, צד קשור, איש קשור- כהגדרתו בסעיף 7.80 בהוראות הדיווח לציבור.

(2) מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם- בהתאם לסעיף 7.80(1) בהוראות הדיווח לציבור.

(3) נושאי משרה- בהתאם לסעיף 7.80(3) בהוראות הדיווח לציבור.

ד. הכנסות ריבית, נטו מעסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
132.1	157.8	212.1	1. בגין נכסים מפיקדונות בבנקים
(18.6)	(22.6)	(27.2)	2. בגין התחייבויות על כתבי התחייבות
113.5	135.2	184.9	סך הכול הכנסות ריבית, נטו

ה. הבנק מנהל עסקאות עם תאגידים שהם בעלי עניין וצדדים קשורים. עסקאות אלה נעשות במהלך העסקים הרגיל ובתנאים דומים לתנאים שהיו מתקיימים לו עסקאות אלה היו נעשות עם מי שאינו בעל עניין, או צד קשור.

ביאור 28 – אירועים במהלך התקופה

א. פרויקט החלפת מערכת הליבה הבנקאית

ביום 1 בינואר 2017 עבר הבנק למערכת ליבה בנקאית חדשה של חברת TCS הבינלאומית מקונצרן TATA. המעבר הסתיים בהצלחה לאחר סיום הסבת נתונים ובדיקות תקינות פנים מערכתיות וחץ מערכתיות (מול צדדים שלישיים).

במהלך שנת 2017 הבנק פעל בהתאם לתוכנית העבודה, להשלמת פיתוחים לפי לוח הזמנים שגובש בתקופת הפיתוח של המערכת, וכן פיתוחים נוספים כמתוכנן.

בשנת 2018 הבנק ימשיך בהרחבת ובחינת נושאים נוספים שינוהלו באמצעות מערכת הליבה הבנקאית החדשה, לרבות, פיתוחי יישומונים מתקדמים במכשירים ניידים (מובייל).

ב. הנפקת כתבי התחייבות נדחים מותנים

בחודש אוגוסט 2017, גייס הבנק הון משני באמצעות הנפקת כתבי התחייבות נדחים מותנים בהתאם לאישור בנק ישראל בסך 120 מיליון ש"ח. להלן תמצית התנאים:

1. כתבי ההתחייבות הנדחים נושאים ריבית קבועה צמודה למדד המחירים לצרכן.
2. כתבי ההתחייבות הנדחים הונפקו לתקופה של 10 שנים.
3. בכתבי ההתחייבות הנדחים נקבע כי בהתקיים אירוע מכונן לאי קיימות תימחק קרן המכשיר.
4. כתבי ההתחייבות הנדחים אינם ניתנים לפירעון מיידי על ידי המחזיקים, אלא במקרה של פירוק ובאישור מראש ובכתב של המפקח.
5. במקרה של מחיקת הקרן כאמור בסעיף 3 לעיל, רשאי הבנק לפי שיקול דעתו לבצע תהליך של Recovery במהלך 15 שנים מיום ההנפקה.
6. כתבי ההתחייבות הנדחים אינם מובטחים בבטחונות.

